

Kontrola veřejné správy vykonávána veřejným ochráncem práv

Renáta Kučerová

Bakalářská práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Renáta KUČEROVÁ**
Osobní číslo: **M09238**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Kontrola veřejné správy vykonávána veřejným
ochráncem práv**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte veřejného ochránce práv jako jednoho z kontrolních nástrojů veřejné správy.
- Vymezte pravomoc a působnost veřejného ochránce práv.

II. Praktická část

- Na vybraném případě zhodnoťte dopad činnosti veřejného ochránce práv na správní praxi.
- Na základě získaných poznatků definujte klady a zápory ze strany veřejného ochránce práv a navrhněte možná řešení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] HRABCOVÁ, D. Moderní veřejná správa a ombudsman: Sborník příspěvků přednesených na vědecké konferenci. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 174 s. ISBN 80-210-3792-X.
[2] PAVLÍČEK, V. aj. Ústavní právo a státověda: I.díl Obecná státověda. Praha: Linde Praha, 1998. 363 s. ISBN 80-7201-141-3.
[3] PŘÍDAL, M. Role veřejného ochránce práv v politickém systému České republiky: Sborník příspěvků přednesených na odborné konferenci. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2010. 110 s.
[4] SLÁDEČEK, V. Zákon o veřejném ochránci práv: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2000. 168 s. ISBN 80-7179-445-7.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **2. dubna 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **18. května 2012**

Ve Zlíně dne 2. dubna 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16. 5. 2012

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem mé bakalářské práce je shrnout a vyhodnotit informace o veřejném ochránci práv, jako jednoho z kontrolních mechanismů veřejné správy. V teoretické části se zabývám historií a vývojem této instituce, její působností a pravomocí. V praktické části jsem analyzovala činnost veřejného ochránce práv. V závěru jsem provedla kasuistiku na vybraném případě, který veřejný ochránce práv řešil, a také jsem zhodnotila dosavadní právní úpravu a navrhla její další možný vývoj.

Klíčová slova: Veřejný ochránce práv, pravomoc, působnost, Kancelář veřejného ochránce práv, památková péče, kontrola veřejné správy, podnět

ABSTRACT

The aim of my bachelor thesis is to summarize and evaluate information about The Public Defender of Rights, as one of the control mechanisms of public administration. The theoretical portion deals with the history and development of this institution - its jurisdiction and competences. In practical portion, I analyzed the activity of The Public Defender of Rights. In the end of my bachelor thesis I did casuistry on a chosen case, which The Public Defender of Rights dealt with and then I also evaluated of valid regulations and suggested the possible alternatives for its development.

Keywords: Public Defender of Rights, competence, jurisdiction, The Office of Public Defender of Rights, heritage preservation, Control of Public Administration, motion

Touto cestou bych chtěla srdečně poděkovat vedoucí mé bakalářské práce paní JUDr. Janě Jurníkové, Ph. D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracovávání této bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV JAKO JEDEN Z KONTROLNÍCH NÁSTROJŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.1 KONTROLA VEŘEJNÉ SPRÁVY	12
1.2 KONTROLA VYKONÁVANÁ VEŘEJNÝM OCHRÁNCEM PRÁV.....	13
2 USTANOVENÍ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV, VZNIK A VÝVOJ TOHOTO INSTITUTU	18
2.1 DEFINOVÁNÍ INSTITUCE VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	18
2.2 KLASIFIKACE INSTITUCE VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV.....	18
2.3 VZNIK A VÝVOJ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	19
2.4 USTANOVENÍ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV V ČESKÉ REPUBLICE	21
2.4.1 Volba, funkční období, neslučitelnost a zánik funkce	22
2.4.2 Imunita a zachování mlčenlivosti.....	23
3 PRAVOMOC A PŮSOBNOST VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	24
3.1 VYMEZENÍ PŮSOBNOSTI INSTITUCE VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV.....	24
3.2 PRAVOMOC VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	25
3.2.1 Zvláštní oprávnění a povinnosti veřejného ochránce práv	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 ČINNOST VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV	29
4.1 PODŇETY K JEDNÁNÍ	29
4.1.1 Postup a vyšetřování.....	30
4.1.2 Základní statistické údaje	31
4.1.3 Podněty za rok 2011	35
4.2 VLASTNÍ ŠETŘENÍ	36
4.2.1 Dohled nad vyhošťováním cizinců.....	37
4.2.2 Ochrana osob omezených na svobodě.....	38
4.3 KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV.....	40
4.3.1 Rozpočet.....	41
5 DLOUHODOBÉ PROBLÉMY V OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE	44
5.1 PŘÍPADY Z OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE ŘEŠENÉ VOP	47
5.1.1 Areál lázní v Kyselce u Karlových Varů.....	47
5.1.2 Horův mlýn v Praze.....	48
5.1.3 Pivovar ve Vysokém Mýtě	48
6 ZIMNÍ STADION NA ŠTVANICI	50

6.1	POPIS PŘÍPADU.....	50
6.2	STANOVISKO OCHRÁNCE	52
6.3	VLASTNÍ EFEKT ČINNOSTI VOP V DANÉ KAUZE.....	54
6.4	HISTORIE STADIONU ŠTVANICE	55
7	ZHODNOCENÍ PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY A JEJÍ DALŠÍ MOŽNÝ VÝVOJ	57
	ZÁVĚR	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
	SEZNAM TABULEK.....	72
	SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

V roce 2000 byla v České republice, po více jak 10 letech existence moderní demokratické společnosti, zřízena instituce veřejného ochránce práv, někdy též nazývaného ombudsman. Existence této poměrně mladé instituce, která se neustále vyvíjí, rozděluje českou společnost na dva protichůdné tábory. Zastánci veřejného ochránce práv zdůrazňují jeho úlohu v systému záruk zákonitosti. Proti tomuto názoru však mnozí namítají, že je tato instituce poměrně nepotřebná, ba téměř zbytečná a její provoz je poměrně nákladný.

Téma veřejného ochránce práv jsem si zvolila, jelikož bych se jako studentka veřejné správy chtěla blíže seznámit s činností této instituce, která představuje nedílnou součást záruk zákonitosti ve veřejné správě.

Touto bakalářskou prací bych ráda odpověděla na otázku, jestli je činnost veřejného ochránce práv opravdu potřebná a zda působí v oblasti kontroly veřejné správy dostatečně účinně. V teoretické části jsem se pokusila shrnout obecné poznatky této instituce. Čtenáři by měla poskytnout představu o vzniku a vývoji této instituce, ustanovení a zřízení veřejného ochránce práv v České republice a jeho působnost a pravomoc. V praktické části jsem nejdříve analyzovala činnost ochránce a jeho kanceláře a poté jsem na konkrétní případové studii ukázala úlohu této instituce v praxi. Pro tyto účely jsem zvolila oblast památkové péče, která je úzce spjatá s veřejnou správou a státní orgány zde hrají nezastupitelnou roli při ochraně objektů v památkové péči. Jakékoliv jejich pochybení tedy může mít fatální důsledky a právě tady je uplatnění VOP jako dozorového orgánu zásadní. V poslední kapitole jsem shrnula a zhodnotila nejpodstatnější aspekty právní úpravy veřejného ochránce práv a navrhla její další možný vývoj.

Při tvorbě této bakalářské práce jsem užívala metod sběru a studia informací a písemných dokumentů a analýzy textu. Informace jsem čerpala především z české právnické literatury, ze zpráv o činnosti veřejného ochránce práv, internetových stránek této instituce, a sborníků z konferencí vydané Kanceláří veřejného ochránce práv. Nepostradatelné jsou i informace, které mi poskytli zástupci Kanceláře veřejného ochránce práv. Bakalářská práce vychází z právního stavu k 31. 12. 2011.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV JAKO JEDEN Z KONTROLNÍCH NÁSTROJŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Jelikož obecně nestačí činnost orgánů veřejné moci právně regulovat a usměrňovat tak, aby se tyto orgány chovaly plně v souladu s právními předpisy a zásadami dobré správy, působí v demokratických státech mechanismy, které zajišťují kontrolu činnosti veřejné moci a to zejména se zřetelem na ochranu práv a zájmů jak soukromých, tak právnických osob. (Pavlíček, 1998)

Základní záruky zákonnosti ve veřejné správě slouží k zajištění realizace cílů a úkolů veřejné správy. Jedná se o jeden z nezbytných předpokladů právní jistoty. Projevují se prostřednictvím požadavků na přesné dodržování obsahu právních norem, vykonáváním veřejné správy pouze na základě zákonů a poskytováním právní ochrany subjektům správního práva v jejich právním postavení. (Průcha, 2004, s. 256) Tyto záruky se vzájemně propojují a doplňují. Radíme mezi ně například právo na informace ve veřejné správě, možnost donucení ke splnění právní povinnosti, změnu, zrušení či sistaci vadných právních aktů. Mezi významné záruky zákonnosti patří kontrola veřejné správy, na jejímž základě často dochází k použití ostatních právních záruk. (Průcha, 2002)

1.1 Kontrola veřejné správy

Kontrola je činnost, která nám umožňuje zjistit, nakolik odpovídá reálný stav tomu, jaký by měl být. Zjišťuje příčiny odlišností reálného a požadovaného stavu, vyvozuje závěry a stanoví příslušná opatření. Kontrola nám tedy pomáhá předvídat vývoj kontrolovaného jevu a tak stanovovat budoucí cíle. Zároveň umožňuje odstraňovat případné nežádoucí odchylky již během provádění dané činnosti a správně tak ovlivňovat její výsledky. Základem je především důraz na systematičnost. Kontrola nesmí v žádném případě narušovat běh kontrolované činnosti. (Průcha, 2004, s. 259)

Kontrola je tedy nezbytnou součástí každé řídicí činnosti, která je vykonávána k dosahování určitých cílů. Na kontrolu ve veřejné správě se můžeme dívat ze dvou různých úhlů. Veřejná správa sama zahrnuje kontrolu své činnosti (v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti a uvnitř samotných orgánů veřejné správy), ale také je předmětem kontroly ze strany jiných subjektů. Jedná se tedy o kontrolu vnější, do které radíme mimo jiné i kontrolu prováděnou VOP. Pro kontrolu ve veřejné správě je také typické, že mnohdy jde až nad

rámec kontroly zákonnosti, jelikož se zde kontroluje také účelnost a hospodárnost. (Průcha, 2002)

1.2 Kontrola vykonávaná veřejným ochráncem práv

Významnou součástí komplexního a vyváženého systému kontroly veřejné správy je i kontrola vykonávaná Veřejným ochráncem práv. Tento ombudsmanský institut působí vůči veřejné správě zvenčí. Jeho specifikem je, že nemá nařizovací charakter, ale pouze iniciuje sjednání nápravy. Zaměřuje se především na rozpor s právem a principy tzv. dobré správy¹ a jeho role v systému kontroly veřejné správy přichází až po vyčerpání všech opravných prostředků veřejné správy. (Průcha, 2002)

VOP se zabývá hlavně ochranou před jednáním či nečinností orgánů veřejné správy, a tímto přispívá k ochraně základních práv a svobod, jeho úkolem tedy není nahradit institut soudnictví, kterému ochrana těchto práv náleží. Ve vztahu k moci soudní jde spíše o vztah komplementární. Soudní ochrana bývá sice zpravidla účinnější, ale ombudsman poskytuje mnohem neformálnější a hlavně poplatkům nepodléhající služby. Také je oprávněn řešit i věci, které by nebylo možné soudně napadnout. Úkolem VOP není plnit funkci bezplatného právního poradce, ale primárně se zabývá stížnostmi na fungování veřejné správy a proto se také očekává, že bude podávat právní poučení, jen pokud se jedná o oblast veřejnoprávní. (Sládeček, 2011, s. 29 - 49)

Veřejný ochránce práv je považován za českou variantu tzv. ombudsmana. Ombudsmana pak můžeme z pohledu současných poznatků zhruba obecně charakterizovat jako nezávislou a nestrannou osobu volenou parlamentem, která na základě stížností nebo z vlastní iniciativy a poměrně neformálně šetří namítanou protiprávnost nebo jiná pochybení v jednání veřejné správy. (Sládeček, 2010)

Působnost VOP jako jednoho z kontrolních orgánů veřejné správy se vztahuje na:

- ministerstva

---

¹ Termín dobré správy definoval evropský soudní dvůr, který ve své judikatuře charakterizoval principy dobré správy jako obecnou právní zásadu. Dalším významným faktem bylo definování tohoto pojmu ve výroční zprávě evropského ombudsmana v roce 1995, kde uvedl znaky tzv. „špatné zprávy“. (Tomoszek, 2005)

- jiné správní úřady s působností pro celé území státu, jako například Český statistický úřad, Český úřad zeměměřičský a katastrální, Správa českých státních rezerv a další, které vypočítává kompetenční zákon
- správní úřady jim podléhající, které tvoří rozsáhlou síť státní i místní správy podléhající a podřízené ministerstvům či jiným ústředním orgánům
- Českou národní banku, pokud ovšem působí jako správní úřad
- Radu pro rozhlasové a televizní vysílání,
- okresní úřady a města (Brno, Ostrava a Plzeň) při výkonu působnosti okresního úřadu
- Policii ČR
- Armádu ČR
- Hradní stráž
- vězeňskou službu ČR
- Zařízení, ve kterých se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova (výchovné zařízení a dětské domovy), ochranné léčení (léčebné ústavy)
- veřejné zdravotní pojišťovny

Je velmi důležité zmínit, že na rozdíl od běžné praxe, kdy VOP začíná svou činnost na základě podnětu, v případě omezování lidské svobody jeho působnost spočívá v pravidelném navštěvování těchto institucí, kde se nacházejí lidé omezováni na svobodě veřejnou mocí, nebo v závislosti na poskytování zdravotní péče. Nepochází zde ke kontrole správní činnosti, ale k preventivní ochraně těchto osob před mučením, trestáním či jiným nelidským zacházením. Podle antidiskriminačního zákona VOP jedná i ve věcech porušení práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací.

Naopak působnost VOP se nevztahuje na Parlament, jelikož jedna z jeho komor jej ustanovuje i odvolává z funkce, Prezidenta republiky, který jako správní úřad působí jen minimálně, Vládu, Nejvyšší kontrolní úřad, který je nezávislým kontrolním orgánem a má podobnou kontrolní funkci jako VOP, zpravodajské služby ČR (nepovažují se za součást veřejné správy), dále pak na orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství a soudy, z důvodu nezávislosti soudní moci, s výjimkou orgánů státního zastupitelství a státní sprá-

vy soudů, která není výkonem soudní moci a vykonává ji ministerstvo spravedlnosti a předsedové soudů. (Sládeček, 2011, s. 45 - 75)

Vznik tohoto institutu je často spojován s nedostatky ve vztazích mezi jednotlivými složkami dělby moci. Tyto nedostatky poté zasahují do vztahů mezi občany, úředníky a orgány veřejné správy. Pro efektivní šetření Veřejného ochránce práv, je po těchto orgánech žádána součinnost a pomoc, která spočívá především v umožnění vstupu do institucí, umožnit prostudování a nahlédnutí do příslušných materiálů a další. Veřejný ochránce práv tuto součinnost ovšem nemůže přikazovat a ani jinak zasahovat do činnosti orgánu. Jeho činnost se projevuje ve formě návrhů a doporučení. (Pavlíček, 1998, s.352)

Pozornost je vhodné věnovat i samotnému českému označení institutu. Označení „veřejný“ poukazuje na fakt, že institut slouží veřejnosti a jeho původ se odvozuje od veřejné moci. Stejně je tomu v mnohých právních řádech, kde je tento institut zaveden. Ovšem název tohoto institutu je spojen i s jím chráněnými právy, které jsou nejčastěji orientované na lidskoprávní dimenzi. Ovšem v České republice je tento institut vnímán poněkud šířeji a je spojen s obecnými veřejnými subjektivními právy ve výkonné moci. Proto by se mohlo zdát vhodnější označení „ochránce veřejných práv“, které by přesněji vymezilo jeho podstatu. (Průcha, 2002)

V současné době se můžeme setkat s mnohými úvahami a diskuzemi, zda by nebylo vhodnější svěřit veřejnému ochránci práv funkci dozorovou, namísto pouhé funkce iniciační. Dozorová funkce by VOP svěřila pravomoc autoritativně nařizovat sjednání nápravy. Hlavním argumentem těchto úvah je především fakt, že v českém kontrolním systému veřejné správy chybí orgán dozorového institutu, který do roku 1994 zastával tzv. všeobecný dozor prokuratury.

Osobně souhlasím s názorem P. Průchy, že by funkční pojetí VOP nemělo být měněno. Institucionální kontrola ponechává veřejné správě volnost v nápravě a možnost jisté sebereflexe. Navíc VOP jako autoritativní nenařizovací kontrola staví především na všeobecné autoritě osoby VOP a jeho vlivu. Proto je při výběru ochránce kladen důraz nejen na jeho odborné vzdělání, ale také na autoritě a pověsti u široké veřejnosti. Tento fakt, dle mého názoru, dokládá volba všeobecně pozitivně vnímaného Otakara Motejla, jako prvního VOP v naší zemi.

Další diskutovanou otázkou je působnost VOP. Tedy obsah a rozsah toho, co je VOP oprávněn kontrolovat. Ze současné právní úpravy vyplývá, že předmětem jeho kontroly je úřední výkon veřejné správy a to pouze takový, který má povahu správy státní. Za současné situace, kdy je patrný vliv významu územní samosprávy (neboli výkon ve věcech v samostatné působnosti), by se mohlo zdát žádoucí rozšířit kontrolní působnost VOP i na tento druh veřejné správy. Jako příklad je možné uvést institut ombudsmana v Dánsku, který je aktivní jak ve státní správě, tak ve správě místní. (Průcha, 2002)

Zřejmě nejdiskutovanější otázkou zůstává, zda by měl být VOP, který byl zřízen zákonem č. 349/1999 Sb., zakotven v ústavě. V zahraničí můžeme najít řadu případů, kdy tomu tak není, např. v Itálii či Francii a naproti tomu je zde i řada zemí, které zvolili ústavní zakotvení tohoto institutu. Typickým příkladem je Švédsko a Dánsko, ale i sousední Rakousko, či Polsko. Přitom právě Polsko přistoupilo k ústavní úpravě ombudsmanského institutu až po několikaleté působnosti na zákonném základě.

Nyní bych ráda shrnula argumenty, které hovoří pro ústavní zakotvení VOP. Ústavní pořádek České republiky je soubor právních norem, které mají nejvyšší právní sílu, a zároveň představuje regulaci nejdůležitějších společenských vztahů. Klíčové instituce veřejné moci jsou zde obecně vymezeny a teprve až následně konkretizovány v právních předpisech nižší právní síly v souladu s principy zakotvenými v ústavním pořádku ČR. Tudíž vznik VOP prostřednictvím běžného zákona závažně snižuje význam a vážnost této instituce, jelikož ústavní zakotvení představuje jistý obecný společenský konsenzus. Také tento fakt vyvolává pochyby o začlenění VOP do systému dělby veřejné moci. Nehledě na to, že zde vyvstává riziko možného budoucího zrušení VOP taktéž formou přijetí běžného zákona. (Šimíček, 2002)

Jako hlavní důvod proti ústavní inkorporaci je uváděno, že *ústavní regramentace ombudsmana není condicio sine qua non², protože nejde o orgán, který by disponoval samostatnou mocenskou pravomocí a mohl tak ingerovat do existující dělby státní moci. Jde o orgán od parlamentu, tedy orgánu moci zákonodárné, odvozený, opatřený toliko iniciačními oprávněními.* (Sládeček, 2011, s. 16) Jako reakci na toto tvrzení poukazuje doc. Šimíček

---

² Nezbytná, nevyhnutelná, nutná podmínka (ABZ.cz, 2005-2006)

(2002) na fakt, že v takovémto případě, by nebylo v ústavě důvodné zmiňovat ostatní orgány parlamentu (komise a výbory).

2 USTANOVENÍ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV, VZNIK A VÝVOJ TOHOTO INSTITUTU

2.1 Definování instituce Veřejného ochránce práv

Můžeme najít celou řadu definic tohoto institutu. Mezi ty nejčastěji uváděné patří definice mezinárodní asociace právníků, která popisuje institut ombudsmana jako *úřad (instituci) zřízený ústavou, legislativním aktem nebo parlamentem, v jehož čele stojí nezávislý, vysoce postavený veřejný činitel, odpovědný zákonodárnému sboru nebo parlamentu, který přijímá stížnosti občanů na vládní úřady, úředníky a zaměstnance nebo který jedná ze své vlastní iniciativy a který má pravomoc vyšetřovat, doporučovat nápravná opatření a vydávat zprávy.* (Pavlíček, 1998 cit. Podle Gammeltoft – Hansen, 1993, s. 347)

V samotném zákoně o Veřejném ochránci práv (349/1999 Sb.) je VOP vymezen následovně: *Veřejný ochránce práv působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.* (Česko, 1999, § 1)

Z pohledu negativního vymezení VOP je důležité upřesnit, že nemá povahu úřadu spadajícího do oblasti moci výkonné (správního úřadu), ačkoliv jeho činnost má materiálně povahu činnosti správní. Také se nejedná o orgán ústavní, jelikož jeho institut není v ústavě zakotven a to i přesto, že se tomuto statusu blíží. A ani zařazení mezi orgány veřejné moci zde nepřipadá v úvahu, z důvodu nedisponování pravomocí autoritativního rozhodování VOP. (Sládeček, 2010, s. 54)

Veřejný ochránce práv je nezávislou osobou, která je volena parlamentem. Plní úlohu jakéhosi nestranného „vyšetřovatele“, který je politicky nezávislý. Na základě podnětů, ale i z vlastní iniciativy, provádí šetření zákonnosti, správnosti a přiměřenosti jednání či naopak nečinnosti veřejné správy. Prostřednictvím svých doporučení poté iniciuje nápravu. Nemá ovšem pravomoc rušit nebo měnit rozhodnutí orgánů veřejné správy. Jeho práce přichází na řadu, až není k dispozici jiný opravný prostředek. (Pavlíček, 1998, s. 348)

2.2 Klasifikace instituce Veřejného ochránce práv

Můžeme rozlišovat tři základní modelové typy ombudsmanů. Historicky nejstarším typem této instituce je ombudsman moci zákonodárné (parlamentní ombudsman), jenž je zpravi-

dla volen i odvoláván z funkce nejvyšším zastupitelským sborem, ke kterému má také určité závazky. Ovšem nikdy se zde nejedná o vztah přímé podřízenosti. Ombudsman moci výkonné je volen vládou a tzv. speciální ombudsman může být součástí moci výkonné i zákonodárné. Vládní i speciální ombudsman jsou považováni za ombudsmana „nepravého“, jelikož oba jsou přímo podřízeni vládě a tudíž plní úlohu spíše služebního dozoru veřejné správy.

Ombudsmana moci zákonodárné můžeme dále dělit na speciálního a všeobecného. Všeobecný ombudsman se poté podle jeho působnosti dělá na ombudsmany ústřední (s celostátní působností), zemské, které se vyskytují převážně ve federacích a působí vedle ústředních ombudsmanů, a místní ombudsmany, kteří působí jen na určité části území. Často se setkáváme s procesem, kdy nejdříve vzniká ombudsman ústřední a teprve časem se ustanovují místní ombudsmani.

Instituci ombudsmana je možné členit i podle přístupu k jeho instituci. Zde rozlišujeme skandinávský model, kdy se na ombudsmana obracíme přímo a model britský, kde se ombudsmana dovoláváme prostřednictvím poslance. Existuje i tzv. africký model, který je charakteristický kolektivním složením tohoto institutu.

V současné době můžeme pozorovat tendence k vytváření soukromých ombudsmanů, kteří stojí mimo státní strukturu, ale například ve Velké Británii je jejich existence dána zákonem. Také pro rozšiřování působnosti ombudsmanů a různorodosti řešených případů bývají zřizováni jeho zástupci, či samostatní ombudsmani pro konkrétní oblasti (ombudsman pro oblast vojenství). (Pavlíček, 1998, s. 349 -352)

2.3 Vznik a vývoj Veřejného ochránce práv

Výraz ombudsman se odvozuje od středověkého slova „umbup“, které znamená moc či autoritu a pochází z islandštiny. Byla jím označována osoba, která jednala jako zástupce a mluvčí jiných osob. (Sládeček, 2011, s. 6)

Mezi první předchůdce instituce ombudsmana můžeme řadit tribuny plebis, kteří působili ve starověkém Římě, a měli chránit lid před patricijskými úředníky. (Varvařovský, 2010, s. 7) Také v Číně působil kontrolní orgán zvaný Yuan. Činnost podobnou ombudsmanově plnili i panovníci zhruba od 7. Století. Stále jde ovšem o činnost autokratickou, která nespĺňuje požadavky moderního nezávislého kontrolního orgánu.

První instituce ombudsmanského typu, tak jak ji známe dnes, vznikla ve Švédsku roku 1713, kdy král Karel XII. nechal zřídit úřad Královského Nejvyššího Ombudsmana, později označovaného jako kancléř justice. Jeho úkolem bylo dohlížet na plnění povinností úředníků a dodržování zákonů. Roku 1809 se tento model stal vzorem pro instituci parlamentního ombudsmana zakotvenou přímo ve švédské ústavě. Ta stanovila ombudsmana jako orgán parlamentu, který kontroluje soudce a úředníky, jestli jednají v souladu s právem a nepřekračují či jinak neporušují pravomoci jim svěřené. O rok později přijal parlament zákon, který přesně konkretizoval jeho pravomoc a působnost, a také byl zvolen první ombudsman.

Zvláštností ve vývoji této instituce je fakt, že v 19. století byla převážně zaměřena na dozorčí funkci vůči soudům, státnímu zastupitelství, policii a vězenství. Ombudsman také tehdy vycházel spíše z poznatků ze své inspekční činnosti. Nejčastěji řešil případy nedostatečného prošetření kauzy, či nedodržování lhůt úředníky. Situace soudnictví se ovšem mění počátkem 20. století a předmětem činnosti ombudsmana se čím dál tím více stává veřejná správa. Také funkce žalobce, kterou v počátcích své činnosti vykonával, ztrácí na významu a postupně je zcela nahrazována pouze veřejnou kritikou. Nakonec je roku 1976 omezena na možnost soudního stíhání úředníků pouze za hrubé porušení práva nebo povinností.

Od roku 1986 až do současnosti působí ve Švédsku čtyři ombudsmani, kteří si jsou navzájem rovni. Hlavní administrativní ombudsman je odpovědný za fungování celého úřadu a do značné míry také určuje zaměření činnosti, ovšem nemá právo zasahovat do činnosti ostatních ombudsmanů.

Dá se usuzovat, že ruský car Petr Veliký po inspiraci švédským ombudsmanem zřídil Generálního prokurátora. Ale teprve v roce 1919 vzniká další instituce podobná švédskému ombudsmanovi a to ve Finsku. Později se přidávají další skandinávské země. Následuje Německo, kde je roku 1959 ustanoven specializovaný ombudsman pro kontrolu branných sil. O další rozšiřování této instituce se významně zasadil první dánský ombudsman S. Hurwitze, který prostřednictvím své publikační činnosti a přednášek podnítil vznik ombudsmanů ve Velké Británii, některých státech USA a Novém Zélandě. Právě ustanovení ombudsmana na Novém Zélandě roku 1962 považujeme za počátek tzv. „ombudsmánie“, kdy tento institut začínají zřizovat země po celém světě. Tento trend přetrvával i ekonomickou recesí 80. let. V letech 90. tyto instituce vznikají i v postkomunistických zemích. V sou-

časné době působí různé modely ombudsmanů přibližně v 90 zemích světa. (Sládeček, 2011, s. 6-11)

2.4 Ustanovení Veřejného ochránce práv v České republice

Instituce veřejného ochránce práv se stala součástí českého právního řádu přijetím zákona č. 349/1999 Sb. Tomuto právnímu zakotvení ovšem předcházela dlouhý vývoj, který započal již po listopadu 1989. I přesto, že se začaly rozšiřovat prostředky ochrany práv občanů, veřejná správa a i soudnictví teprve stály před přeměnou v demokratické úřady moderního typu. Nebyly dořešeny zásady odbornosti a etiky veřejné správy a správní rozhodování v individuálních úřadech bylo zcela ponecháno v rukou úředníků. Proto se jevílo jako žádoucí vytvořit nezávislý kontrolní orgán, který by na činnost veřejné správy dohlížel. (Sládeček, 2011, s. 27)

Jako první institucí, která vykazuje jisté znaky ombudsmana, byla zřízena instituce inspektora pro armádní sféru zákonem č. 540/1990 Sb., o Generálním inspektorovi ozbrojených sil. Úkolem tohoto inspektora bylo dohlížet na respektování občanských práv a lidské důstojnosti příslušníků ozbrojených sil. Jelikož však členové Federálního shromáždění nemohly najít osobu, která by byla vhodná tento post zastávat, inspektor nebyl nikdy zvolen. (Pavlíček, 1998, s.690-691)

V letech 1995 až 1997 se odehrály debaty, ve kterých například bývalý prezident Václav Havel navrhoval, aby úlohu ombudsmana plnil kancelář prezidenta. S podobnou myšlenkou se ztotožňoval také Jan Ruml, když navrhoval, aby ministerstvo vnitra sloužilo za jakéhosi ombudsmana. Ovšem obě myšlenky byly nereálné a do praxe neproveditelné, jelikož obě výše zmíněné instituce jsou součástí moci výkonné a tudíž by zde nebyl dodržen princip nezávislosti ombudsmana. (Šaradín, 2010, s.78)

V srpnu 1996 nebyl v třetím čtení schválen již druhý návrh zákona o zřízení veřejného ochránce práv. Obrat nastal až v roce 1998 po jmenování nové vlády, která úmysl zřídit českého ombudsmana začlenila přímo do svého programu. O rok později byl předložen Poslanecké sněmovně návrh zákona. Ze 178 přítomných poslanců hlasovalo pro 101. Jednalo se o všechny poslance KDU-ČS, KSČM a dva poslance US. Naopak proti byla většina poslanců z ODS a US. V Senátu hlasovalo pro přijetí zákona z 62 poslanců 36 a tak byl zákon v nezměněné podobě přijat. (Pavlíček, 1998, s.690-691) Jak uvádí Dana Hrabcová

ve svém příspěvku předneseném na mezinárodní konferenci: *Za tehdejšího rozložení sil mezi zastánci a odpůrci tohoto institutu v parlamentu nebylo možno uvažovat o pokusu změnit Ústavu, i když lze souhlasit s názorem, že ústavní zakotvení by institutu veřejného ochránce práv právem příslušelo.* (Hrabcová, 2002)

Za prvního veřejného ochránce práv byl koncem roku 2000 zvolen Otakar Motejl a za jeho zástupkyni byla ustanovena A. Šabatová. (Sládeček, 2004, s. 310)

2.4.1 Volba, funkční období, neslučitelnost a zánik funkce

VOP je volen Poslaneckou sněmovnou z kandidátů, které po dvou navrhuje prezident republiky a Senát. To je dáno především z důvodu rozmanitosti kandidátů a také nezávislosti politických vlivů. Právě ty má zmírnit prezident republiky, ovšem s ohledem na šanci zvolení kandidátů Poslaneckou sněmovnou.

VOP je volen na období šesti let, tak aby přesahovalo volební období Poslanecké sněmovny. Zákon uvádí, že jedna osoba může být zvolena VOP nejvýše dvakrát bezprostředně po sobě. Za povšimnutí stojí, že existuje pouze jedna podmínka pro výkon této funkce a tou je volitelnost do Senátu. Tedy být občanem České republiky, mít právo volit a dosáhnout věku 40 let. Na rozdíl od některých zahraničních úprav požadavků na ombudsmana zde není nutnost právnického ani jiného vysokoškolského vzdělání, nebo praxe ve veřejné správě. Právě zkušenosti jiných států se přiklání k tomu, aby úřad zastával zkušený právník, nejlépe se specializací na problematiku veřejné správy, aby se tak předešlo závislosti této osoby na právnících či jiných zaměstnancích Kanceláře VOP.

I přesto že je VOP monokratický úřad, je zde zřízena funkce jeho zástupce s ohledem na komplikovanost a rozsáhlost veřejné správy, tak i na různorodost případů řešených ochráncem. Zástupce VOP jej také zastupuje po dobu jeho nepřítomnosti. Pokud VOP pověří svého zástupce výkonem části své působnosti, kterou zástupce nadále uskutečňuje samostatně, jsou jejich postavení téměř rovnocenná. I přesto, že je zástupce nejbližší spolupracovník VOP, ochránci nenáleží právo jeho volbu jakkoliv ovlivnit. Je zde pouze možnost neformálního vyjádření k navrhované osobě. Tak to udělal i Otakar Motejl, když se v roce 2000 v rozhovoru pro média vyjádřil ve prospěch A. Šabatové.

Funkce VOP je neslučitelná s funkcí prezidenta republiky, poslance, senátora, soudce, či s jinou činností ve veřejné správě. Tato inkompatibilita je u významných veřej-

ných činitelů zcela obvyklá. VOP také nesmí být členem politické strany nebo hnutí. Jeho činnost podléhá zákazu i dalších soukromoprávních výdělečných aktivit, jelikož by zde mohlo jít o střed zájmu. Povolena mu je jen správa vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, nebo umělecké. (Sládeček, 2011, s. 75-84)

VOP může ztratit svou funkci dvěma způsoby. Může funkci pozbýt, nebo z ní být odvolán. K pozbytí funkce dochází, jestliže uplynulo šestileté funkční období, ochránce byl odsouzen pro trestný čin, přestal být volitelný do Senátu (pozbýl občanství, nebo byl omezen na způsobilosti k právním úkonům), vykonává činnost ve veřejné správě, či se sám funkce písemně vzdal. Osoba ochránce funkci poté pozbývá následující den po dni, kdy nastala daná skutečnost. Pokud je ochránce z funkce odvolán, musí nejdříve Poslanecká sněmovna posoudit vznik neslučitelnosti funkce VOP s výkonem jiné funkce či členství v politické straně nebo hnutí. (Sládeček, 2011, s. 88-92)

2.4.2 Imunita a zachování mlčenlivosti

Pro udržení nezávislosti a nestrannosti této instituce je jistě důležitá otázka imunity VOP. Ta částečně vychází z ústavní úpravy poslanecké imunity a imunity soudců. Dá se ovšem říci, že je koncipována o něco spravedlivěji v tom smyslu, že je ohraničená dobou výkonu funkce VOP. Po tuto dobu nejde VOP stíhat bez souhlasu Poslanecké sněmovny. Ochránce ovšem nedisponuje imunitou správní a tudíž je jeho odpovědnost při spáchání přestupku stejná jako u kteréhokoliv občana.

Jednou z nejdůležitějších povinností VOP je zachovávání mlčenlivosti o skutečnostech, které se dozvěděl při výkonu své funkce a to jak během tohoto výkonu, tak i po jeho skončení. Stejnou povinnost mají i pracovníci Kanceláře VOP a mohou jí být zbaveni jediné předsedou Poslanecké sněmovny. Ovšem tato povinnost se může jevit v protikladu s povinností seznamovat veřejnost s jeho činností. V takovémto případě je zde vyzdvihoována především ochrana osoba údajů, kterých se šetření VOP dotýká. (Sládeček, 2011, s. 92-95)

3 PRAVOMOC A PŮSOBNOST VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

3.1 Vymezení působnosti instituce Veřejného ochránce práv

Problematikou působnosti této instituce jsem se do jisté míry zabývala již v první kapitole. Ovšem myslím, že je velmi důležité ještě jednou zdůraznit, že VOP má právo kontrolovat úřady a další subjekty, které vykonávají státní správu. Do působnosti samosprávy mu nepřísluší právo zasahovat.

Z dosavadní činnosti VOP lze usuzovat, že působení této instituce je nejvíce svázáno s vymezením osobní působnosti, tedy výčtem subjektů veřejné správy, kterou je VOP oprávněn kontrolovat. (Hrabcová, 2003)

Okruh působnosti VOP je vymezena v prvním paragrafu zákona o Veřejném ochránci práv, výčtem orgánů státní správy, jejichž konkrétní činnost má ochránce právo kontrolovat. Předmětem jeho kontroly je především dodržování Ústavy, zákonů, nestrannost rozhodování, objektivnost, jednotnost v aplikaci právních norem na konkrétní případy a také efektivnost řízení bez zbytečných průtahů. Obecné vymezení věcné působnosti VOP pomocí pojmů jako jsou: rozpor s právem, se zásadami dobré správy, nečinnost úřadů, dává prostor pro relativně velmi širokou interpretaci této působnosti. Tato obecnost je do jisté míry nutná a to především z důvodu velké variability situací, které VOP řeší. Na druhé straně můžeme za touto abstraktností působnosti vidět jeden z možných důvodů, proč lidé očekávají od ochránce pomoc i ve věcech mu nepříslušejících. (Sládeček, 2003; Hrabcová, 2003)

V současné době je především upozorňováno na rozšiřování působnosti VOP, které je odůvodňováno předchozím rozšiřováním jeho působnosti. Ovšem začíná se poněkud vytrácet původní zaměření této instituce. I první český ombudsman Otakar Motejl, který se zprvu rozšiřování působnosti nebránil, se k ní později vyjadřoval poměrně skepticky. Stejného názoru je i jeho nástupce Pavel Varvařovský, který se k této otázce vyjádřil v závěru své souhrnné zprávy pro Poslaneckou sněmovnu. (Sládeček, 2011, s. 50 - 51)

Shodně jako můj předchůdce konstatuji, že veřejný ochránce práv již není tím, kým byl v době zřízení této instituce. V průběhu deseti let mu přibýly nové úkoly a koncepce, přičemž je diskutabilní, zda to bylo vždy ku prospěchu těch, kteří se na veřejného ochránce práv obracejí. Mám na mysli, že stejně jako právní předpis pro své fungování vyžaduje, aby po určité dobu „vydržel“ v ustálené podobě a mohl se usadit v hlavách lidí, tak i in-

stituce by měla mít ustálenou působnost. Řečeno jinak – aby ti, kdo se na veřejného ochránce práv obracejí, mohli bez problémů rozlišit, zda jsou na „správné adrese.“(Varvařovský, 2011, s. 183,)

3.2 Právomoc veřejného ochránce práv

Právomoc VOP je značně omezena tím, že jde o orgán kontrolní, který nedisponuje žádnou pravomocí nařizovací. Proto je zde významná převážně vážnost a obecné uznávání této instituce.

Nicméně zde můžeme shledat jisté pravomoci. I přes to, že jeho vztah k moci soudní je poměrně nezávislý, má ochránce právo podat návrh na zrušení podzákonného právního předpisu pro rozpor se zákonem či ústavním pořádkem k Ústavnímu soudu. Ten je také povinen informovat VOP, že takový návrh podal někdo jiný. Ochránci poté náleží právo vstoupit do řízení. Od roku 2002 je také oprávněn podat návrh na zahájení kárného řízení se soudci a státními zástupci v případě porušení povinností spojených s výkonem jejich funkcí. Dále je VOP oprávněn účastnit se schůzí Poslanecké sněmovny, projednává-li věci týkající se jeho působnosti. Jestliže požádá o slovo, musí mu být podle zákona uděleno. (Hendrych, 2006, s 735; Sládeček, 2010, s.57-60)

Od roku 2006 je VOP svěřena pravomoc vykonávání dohledu nad dodržováním práv osob omezených na svobodě. Dohled je vykonáván pravidelnými návštěvami zařízení, jako jsou policejní cely, věznice, léčebny a další. VOP je činný i ve věcech diskriminace. Antidiskriminační zákon vydaný roku 2009 ustanovil VOP orgánem, který pomáhá obětem diskriminace. Tento zákon přinesl ochránci významnou pravomoc zasahovat i do soukromoprávních sporů v případě stížností na diskriminační jednání. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011 a)

3.2.1 Zvláštní oprávnění a povinnosti veřejného ochránce práv

Zákonem 381/2005 Sb. se VOP přiznává právo na doporučení, změnu nebo zrušení právního nebo vnitřního předpisu. Je zde vyzdvihována možnost využít praktických zkušeností ochránce z jeho šetření a odstranit tak opakující se problémy, překonané či obtěžující předpisy. VOP se však nemusí v této oblasti omezovat jen na svá šetření, ale může čerpat například ze sdělovacích prostředků, literatury a dalších zdrojů. Tyto doporučení může VOP podávat všem úřadům, které mají pravomoc vydávat právní předpisy, ale i vládě a to v pří-

padě jak nařízení vlády, tak i zákona. Zcela přirozeně by se mělo jednat o předpisy z veřejné správy, ovšem zákon zde nestanovuje žádná omezení, takže je zde možnost iniciativy VOP i v otázkách soukromoprávních.

Podstatné jsou také doporučení týkající se interních předpisů, které nejsou obecně závazné, ale zavazují pouze subjekty úřadu, který je vydal a vycházejí ze vztahů nadřízenosti a podřízenosti. Těchto interních předpisů se vydává ohromné množství, protože zajišťují fungování veřejné správy a jejich kvalita bývá často dosti pochybná.

Jestliže úřad, kterému bylo doporučení o změně či zrušení předpisu adresováno, jej odmítne, VOP vyrozumí úřad mu nadřízený, popřípadě věc zveřejní. Pokud se jedná o nařízení vlády, nebo zákona může celý případ zahrnout do své souhrnné správy, jelikož v tomto případě se nemůže obrátit na orgán nadřízený.

Pravomoc VOP byla rozšířena o oprávnění navrhnout nejvyššímu státnímu zástupci podání žaloby k ochraně veřejného zájmu. Jestli nejvyšší státní zástupce žalobu nepodá, je povinen, nejpozději do 3 měsíců od podání tohoto návrhu, informovat VOP o způsobu vyřízení, případně odůvodnění, nevyhovění jeho návrhu.

VOP každoročně do 31. března předkládá Poslanecké sněmovně souhrnnou zprávu o své činnosti za uplynulý rok. Tato zpráva představuje základní způsob komunikace VOP s Poslaneckou sněmovnou a jeho odpovědnost za výkon své funkce Poslanecké sněmovně. Ta zprávu předloženou VOP po předjednání ve výboru petičním, pro lidská práva, vědu, vzdělávání a kulturu projedná, ve většině případů za přítomnosti samotného ochránce, jelikož mu náleží právo účastnit se zasedání Poslanecké sněmovny, jedná-li ve věcech dotýkajících se jeho působnosti. Pokud zpráva obsahuje případ, ve kterém ochránce nedosáhl úspěchu, a jeho doporučení nebylo akceptováno, měla by ve vážných případech Poslanecká sněmovna použít kontrolní vazby mezi mocí zákonodárnou a výkonnou (interpelace, zřízení vyšetřovací komise atd.), aby záležitost prošetřila.

Posláním souhrnné zprávy o činnosti VOP je i regulovat chování orgánů veřejné správy a svým způsobem činnost ochránce zviditelňovat ve vztahu k veřejnosti. VOP ve zprávě bilancuje své aktivity za uplynulý rok, komentuje současný stav ve veřejné správě a upozorňuje na případné nedostatky. Zprávu současně zasílá Senátu, prezidentu republiky, vládě, ministerstvům a jiným správním úřadům s celostátní působností, aby její obsah vešel všeobecně ve známost a pokud to je jen trochu možné, měla kladný účinek na sjednocování

rozhodovací praxe a chování ve veřejné správě. Správa je zveřejňována také na internetových stránkách VOP, aby měl každý občan možnost seznámit se s činností této instituce.

Kromě souhrnné zprávy o činnosti předkládá i zprávy o jeho aktuální činnosti za poslední čtvrtrok.

Ochránce také pravidelně pořádá tiskové konference, poskytuje rozhovory a i odborné konference. Například v listopadu roku 2010 uspořádal odbornou konferenci na téma Role veřejného ochránce práv v politickém systému České republiky (Kancelář veřejného ochránce práv, 2010). Pro informování široké veřejnosti o aktuálních otázkách vydává publikace stanovisek (např.: Důchody z roku 2009). (Sládeček, 2011, s. 143-154)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ČINNOST VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

První kapitolu praktické části této práce, bych ráda věnovala seznámení se s činností VOP. Jelikož se působnost ochránce neustále rozrůstá, zvětšuje se i okruh činností, které vykonává. Je důležité si uvědomit, že VOP není pouze osoba sama o sobě, ale má za sebou odbornou, organizační a personální základnu v podobě své Kanceláře. Její důležitost a nutnost se postupem času ukázala i prostřednictvím jejího rozrůstání.

VOP jedná na základě písemného podnětu fyzické či právnické osoby, je však i oprávněn začít vyšetřování ze své vlastní iniciativy. Česká úprava činnosti VOP umožňuje také jednání na základě podnětu, který byl adresován poslanci, senátorovi, nebo jedné z komor Parlamentu a ti jej VOP postoupili. (Sládeček 2011, str. 99)

4.1 Podněty k jednání

Podnět k jednání je možné VOP podat několika způsoby. Nejčastější formou je písemné podání, pro které instituce VOP nabízí formulář k těmto účelům určený, ale je možné zvolit i dopis, kde dotyčný vylíčí celý případ. Písemný podnět je poté možno odeslat jako běžnou poštovní zásilku. Další možností je využití elektronické pošty a to i bez elektronického podpisu. E-mailem je možné odeslat požadovaný formulář pro podání podnětu, či v e-mailu prostě vylíčit daný problém. Poslední možností je osobní doručení podnětu do Kanceláře VOP. Osobně je možné podat podnět i do protokolu. Občan se dostaví do budovy Kanceláře VOP, kde s ním bude jeho stížnost projednána a právník Kanceláře ji sepiše a také vyjasní případné nejasnosti a přiblíží další postup v dané věci. Podání podnětu nepodléhá žádným poplatkům.

Podnět pro VOP musí vždy obsahovat jméno, příjmení, bydliště a telefon stěžovatele. Pokud je stěžovatelem právnická osoba pak její název, sídlo a osobu, která je oprávněná za ni jednat. Dále zde musí být vylíčení podstatných okolností problému. Musí být uvedeno, jestli byla tato stížnost předložena i jinému orgánu a jaký byl výsledek. Pokud byl v dané věci vydán nějaký rozsudek, musí být přiložena jeho kopie a také kopie všech dokumentů, které s daným problémem souvisejí a obsahují důležité informace. Žadatel také musí označit úřad, proti kterému je stížnost podána a podat doklad o tom, že daný úřad stěžovatel sám neúspěšně vyzval k nápravě problému. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011f)

Je důležité, aby se osoby obracely na VOP až po vyčerpání všech prostředků k vyřešení dané situace, které jim nabízí právní úprava. V naprosté většině případů je možné se proti rozhodnutí daného úřadu odvolat, nebo při nečinnosti úřadu podat stížnost k nadřízenému orgánu. Až po selhání všech těchto pokusů přichází na řadu institut VOP, který slouží jako kontrola veřejné správy a nemůže tedy nahradit rozhodování jednotlivých úřadů. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011a)

4.1.1 Postup a vyšetřování

Po přijetí podnětu VOP posoudí, jestli daný případ spadá do jeho působnosti. Pokud tuto základní podmínku podnět nesplňuje, podá VOP stěžovateli písemné vysvětlení, kde uvede, proč v dané věci nemůže být činný a stručně mu nastíní, jak by měl dále tento problém řešit. Jestliže podnět spadá do působnosti VOP, je zahájeno šetření, nebo je podnět odložen.

K odložení podnětu, tedy k tomu, že se jím VOP nebude zabývat, dochází, jestliže je záležitost starší než 1 rok, nebo se jí právě zabývá soud, podání není úplné a stěžovatel ani po výzvě nedoplnil potřebné náležitosti, nebo VOP v dané věci již jednou šetření provedl a stěžovatele seznámil se závěry šetření. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011d)

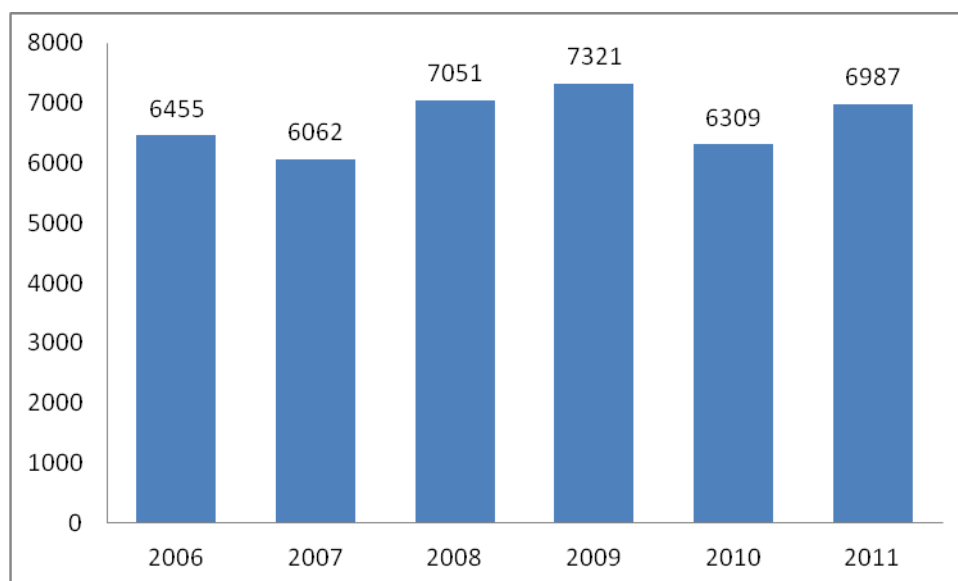
Jestliže VOP neshledá důvod, proč by se podnětem neměl zabývat, zahájí vlastní šetření. VOP informuje stěžovatele o zahájení tohoto šetření a sdělí mu, jaké úřady kontaktuje a jaké dokumenty, nebo vyjádření od nich požaduje. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011d) Pro bezproblémový průběh vyšetřování VOP disponuje vyšetřovacími oprávněními, což znamená, že je oprávněn s vědomím vedoucího úřadu vstupovat do všech prostor instituce a provádět zde šetření. Je oprávněn nahlížet do spisů a klást otázky zaměstnancům úřadu. Naopak úřady jsou povinni VOP ve lhůtě, kterou jim stanoví, poskytnout informace potřebné pro jeho vyšetřování, předložit mu spisy a jiné dokumenty, sdělovat mu svá stanoviska, provést důkazy, které jim navrhne a v mezích své působnosti poskytnout ochránci potřebnou pomoc při vyšetřování, kterou si od nich žádá. VOP je také oprávněn být přítomen při ústním jednání a provádění důkazů. (Sládeček, 2011, s. 118-119, 124)

Po skončení šetření shrne VOP své poznatky ve Zprávě o výsledku vyšetřování. Zde vyjádří i právní názor na danou problematiku a konstatuje, zda se úřad dopustil pochybení či nikoli. Zprávu poté zašle stěžovateli i dotčeným úřadům. Jestliže je výsledek šetření negati-

tivní, tedy nebylo zjištěno žádné pochybení, VOP případ ukončí. Pokud ovšem shledal, že úřad pochybil, sdělí toto zjištění příslušnému úřadu a vyzve ho, aby se ve lhůtě 30 dnů vyjádřil. Pokud již úřad započal kroky nezbytné k nápravě problému, VOP kauzu ukončí. Jestliže úřad na jeho žádost o vyjádření nereaguje, nebo jestliže VOP považuje přijatá opatření k nápravě za neadekvátní, vyrozumí nadřízený úřad, nebo celý případ zveřejní. Jestliže i tyto mechanismy selžou, podá zprávu Poslanecké sněmovně. (Sládeček, 2005, s. 115-116; Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011 d)

4.1.2 Základní statistické údaje

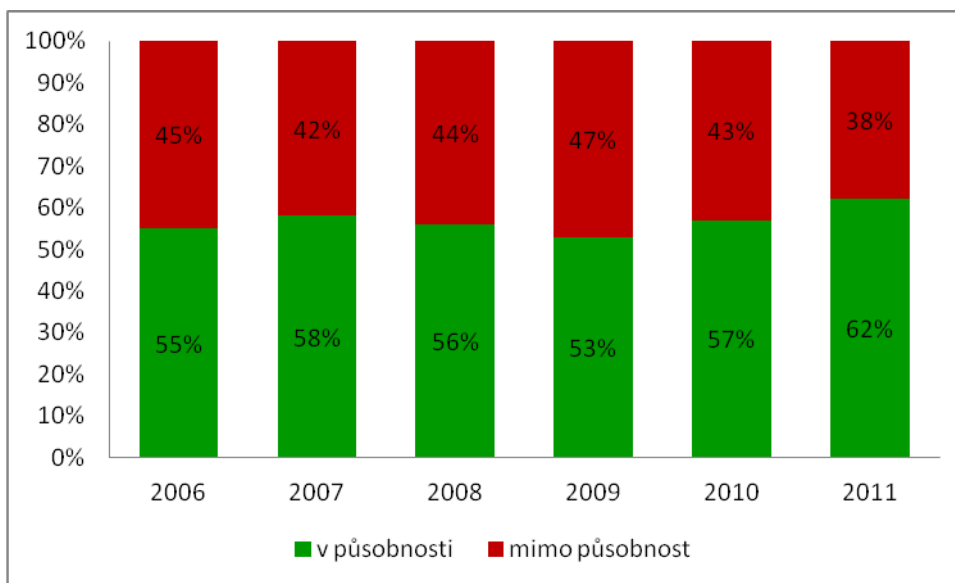
Během posledních šesti let činnosti VOP se na něj každoročně obrací mezi 6000 až 7000 občanů se svými podněty (Obrázek 1). Za poslední rok činnosti VOP se na něj obrátilo 6987 občanů. Z toho 1 228 osob navštívilo jeho kancelář osobně. Hojně využívaná je i informační telefonní linka, kterou za minulý rok využilo 4 840 osob k zodpovězení svých dotazů o stavu vyřizování jejich podnětu, nebo s žádostí o jednoduchou právní radu. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 29)

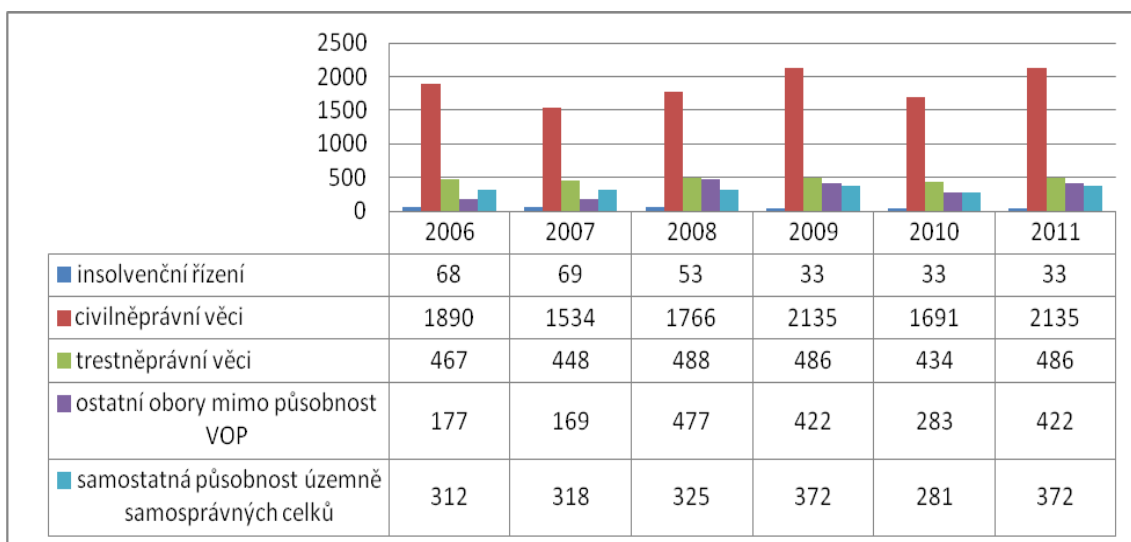
Obrázek 1: Přijaté podněty za jednotlivé roky (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, 29; Masarykova univerzita, 2009, s.29)

Velmi pozitivně se dá hodnotit klesající počet podnětů, které nepatří do působnosti VOP (obrázek 2). Za rok 2011 spadalo do působnosti VOP 62% podnětů, což je za posledních 6 let nejvíce. Tento fakt svědčí o zakotvení institutu VOP v povědomí veřejnosti a je výsled-

kem snahy této instituce seznamovat veřejnost se svou činností a aktivního vystupování VOP ve sdělovacích prostředcích, jako je například seriál Ochránce vysílaný na České televizi. Díky těmto aktivitám se občané lépe orientují v působnosti VOP a dovedou sami posoudit, jestli je VOP schopný jim s jejich situací pomoci. I přesto jsou však VOP každoročně doručovány podněty, které nespadají do jeho působnosti. Nejčastěji se tak děje ve věcech civilněprávních, kde se na VOP ročně obrací až kolem 2000 občanů (obrázek 3).

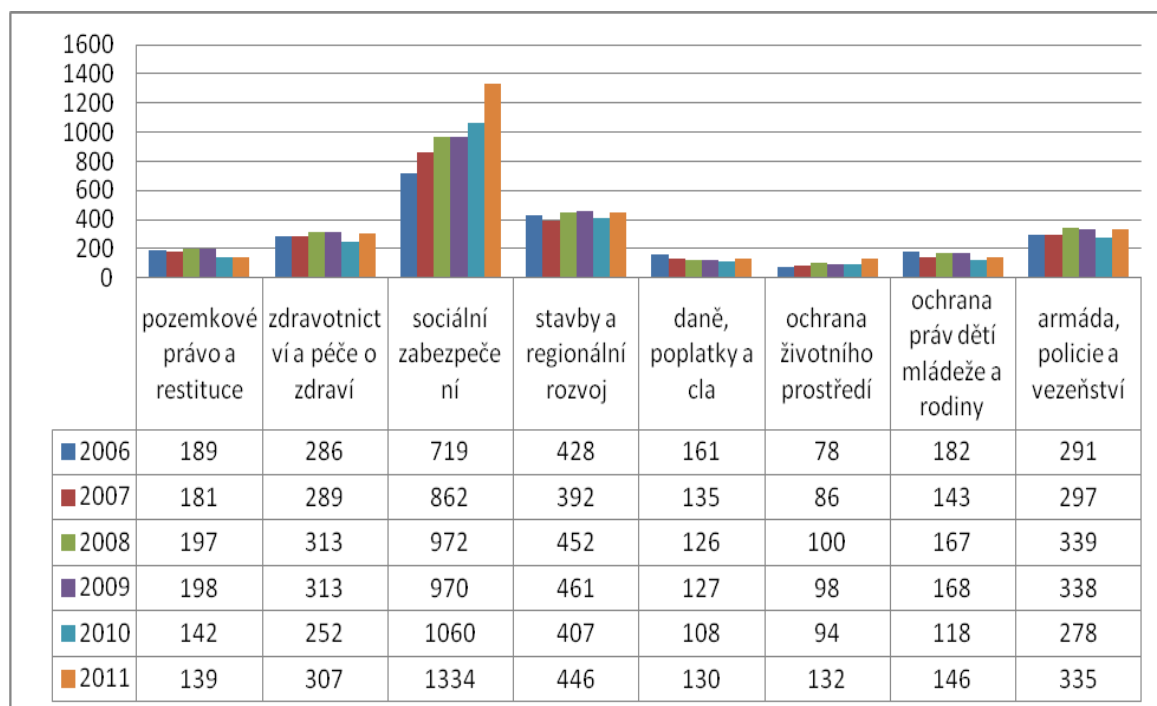

Obrázek 2: struktura podnětů z hlediska působnosti VOP (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 29; Masarykova univerzita, 2009, s.30)

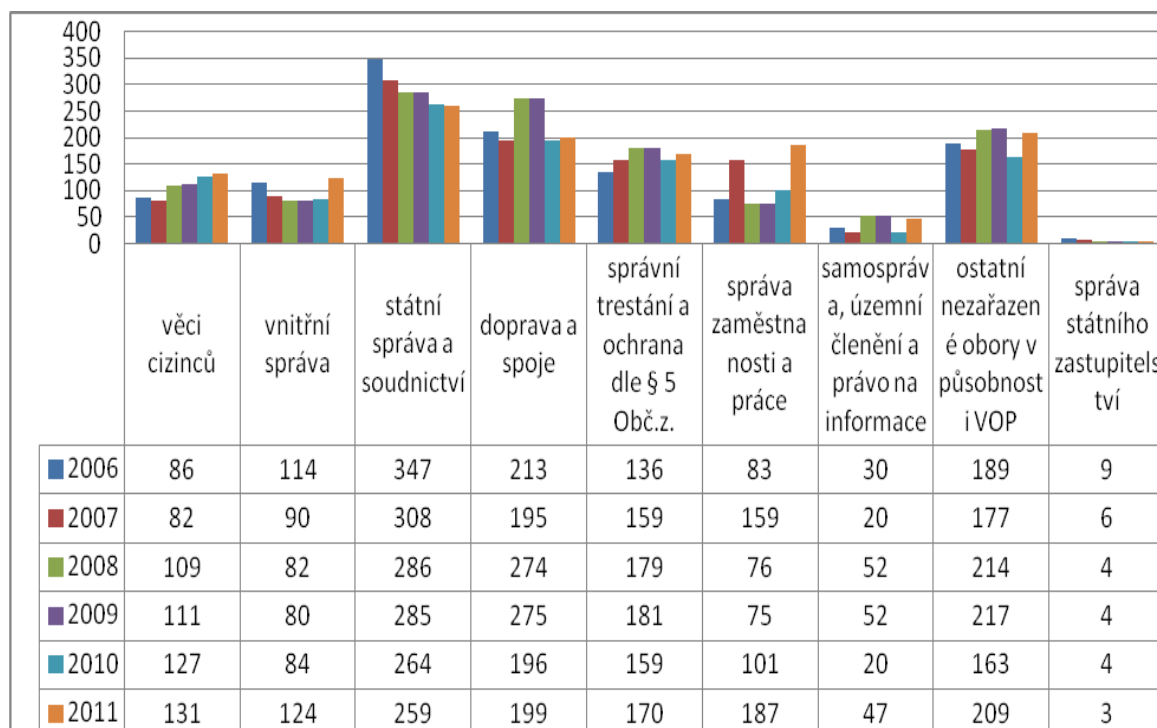

Obrázek 3: přijaté podněty mimo působnost VOP v členění podle oblastí (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 30; Masarykova univerzita, 2009, s.30; Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 35)

Obrázek 4: Přijaté podněty v působnosti v jednotlivých letech v členění podle oblastí (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s.30; Masarykova univerzita, 2009, s.31; Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 34-35)

Obrázek 5: Přijaté podněty v působnosti v jednotlivých letech v členění podle oblastí (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 30; Masarykova univerzita, 2009, s.30; Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 34-35)

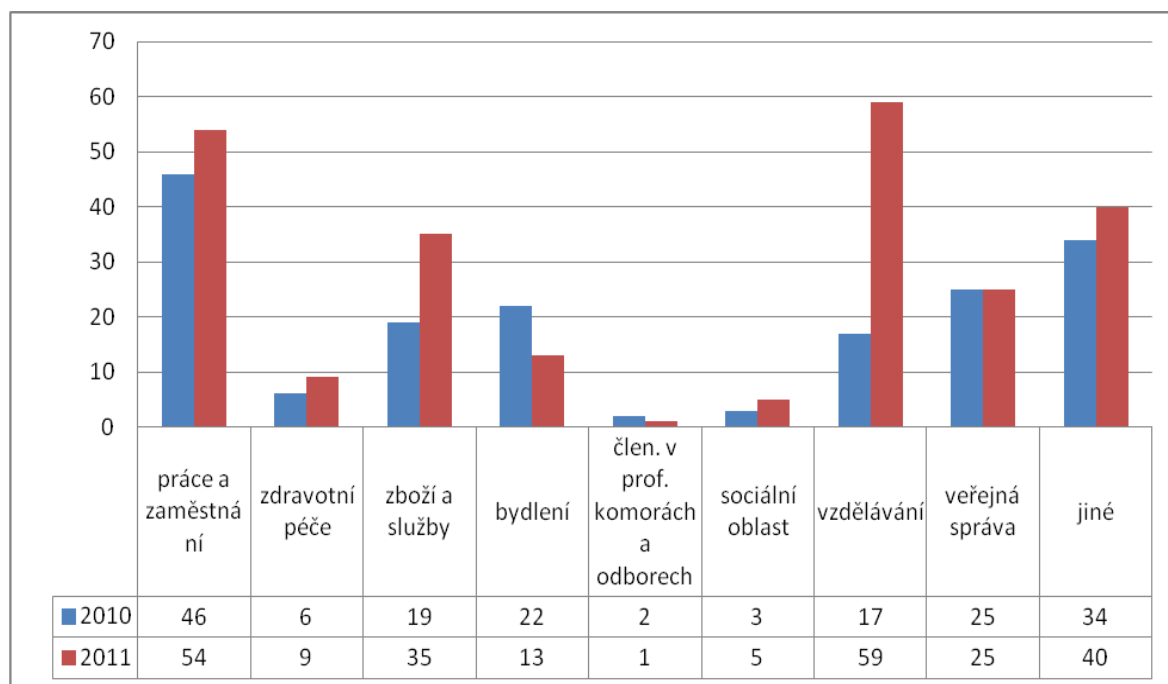
Z grafů výše vyplývá, že dlouhodobě se na VOP nejvíce obrací stěžovatelé s podněty z oblasti sociálního zabezpečení, regionálního rozvoje a z armády, policie a vězeňství. Dlouhodobý trend snižování počtu podnětů je patrný ve státní správě a soudnictví. Také podněty v oblasti státní správy a zastupitelství jsou zastoupeny jen nepatrně.

Od prosince 2009 je VOP tělesem činným ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací (Sládeček, 2011, s. 141). Rozšíření agendy VOP o diskriminace lze brát jako praktický příklad současného trendu rozšiřování jeho působnosti o nové aspekty. Často je zde poukazováno na vytrácení původního smyslu instituce, ale dle mého názoru je právě VOP vhodně zvolenou institucí pro ochranu před diskriminací, jelikož se jedná o nezávislý orgán, který disponuje autoritou své osoby a má poměrně rozsáhlou kontrolní činnost, ovšem nemá nařizovací oprávnění. VOP bezplatně případy prošetří, pomůže obětem a poskytne jim rady ohledně dalšího postupu, včetně rad o případném zahájení řízení z důvodů diskriminace. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011b)

Za rok 2010 řešil VOP nejvíce podnětů na diskriminaci související s pohlavím, věkem a etnicity. Nejčastější stížnosti byly ze sféry vzdělávání, poskytování služeb a v oblasti pracovního práva. V průběhu prvního roku své činnosti v oblasti diskriminace obdržel VOP 176 podnětů a vyřídil 149 z nich. V 29 případech poté našel známky diskriminace. Ostatním stěžovatelům poskytl radu, jak při ochraně svých práv postupovat dále. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 161)

V roce 2011 byl zaznamenán nárůst podnětů na 271. VOP vyřídil 221 a v 70 případech zjistil diskriminaci. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 90) Nárůst podnětů je pravděpodobně způsoben i s větším seznámením veřejnosti s novou působností VOP v oblasti diskriminace, než tomu bylo o rok dříve.

Za oba roky činnosti v oblasti diskriminace řeší VOP nejvíce podnětů z oblasti práce a zaměstnání, včetně podnikání a v oblasti zboží a služeb. Poměrně časté jsou i stížnosti na veřejnou správu. Alarmující je nárůst stížností v oblasti vzdělávání ze 17 za rok 2010 na 59 v roce 2011. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 161; Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 90) Jelikož je diskriminace novou oblastí působnosti této instituce, nemáme k dispozici dlouhodobější data a jde jen těžko odhadnout další vývoj podnětů.

Obrázek 6: Struktura podnětů dle oblastí, kde je diskriminace namítána (Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 161; Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 90)

4.1.3 Podněty za rok 2011

Za poslední rok své činnosti VOP vyřídil celkem 6687 podnětů. 472 podnětů bylo odloženo a to nejčastěji z důvodů chybějící působnosti VOP v dané problematice, ale byly zde zastoupeny i další důvody k odložení podnětu, které uvádí zákon, jako například nedoplnění náležitostí v podnětu.

VOP objasnil 5172 podnětů. Nejčastěji poskytl stěžovateli právní radu, jak dále pokračovat. Jestliže VOP došel k závěru, že problém, na který stěžovatel upozorňuje, není ojedinělý, zahájil šetření z vlastní iniciativy v problematice obecně.

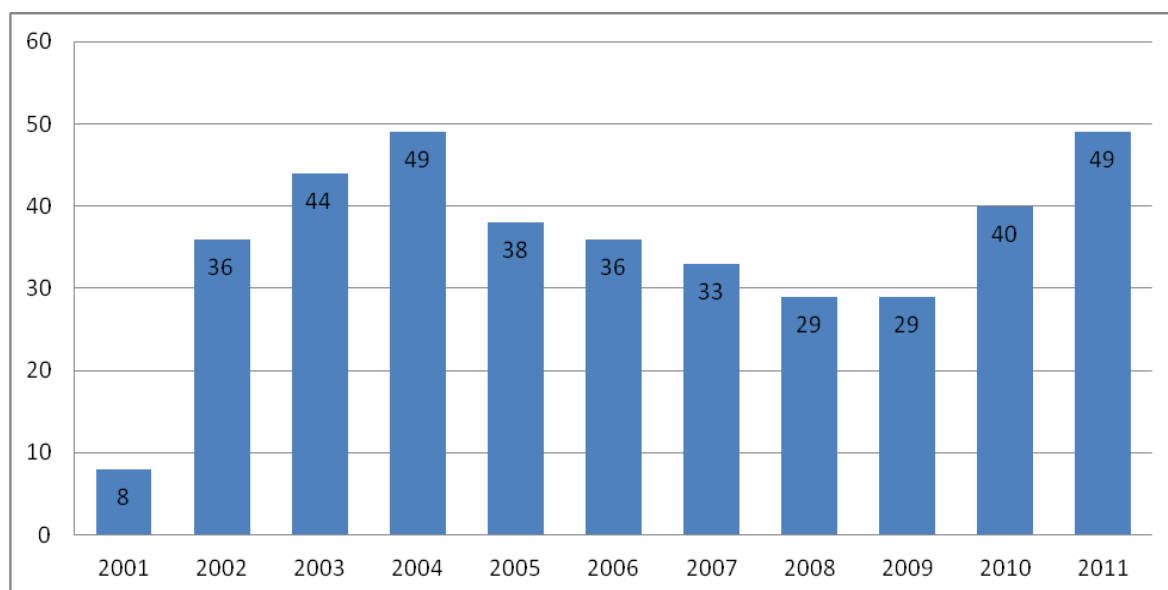
Z celkového počtu 914 šetření ukončil VOP své vyšetřování v 219 případech se závěrem, že daný úřad ve své činnosti nepochybil. Ve zbylých 695 případech bylo pochybení zjištěno, ovšem v 585 případech úřad sám své pochybení uznal a provedl kroky k jeho nápravě ihned, co VOP vydal zprávu o šetření. Zde je patrné, že i přesto že VOP nedisponuje žádnou nařizovací pravomocí, jeho závěry a stanoviska mají váhu a pouze jeho neformální autorita ve většině případů stačí k nápravě pochybení. Právě závěrečné stanovisko s návrhem k nápravě musel VOP za minulý rok využít v 97 případech, kde úřad sám své pochybení nenapravit. V 13 případech dokonce dotýčný úřad své pochybení nenapravit ani po

vydání závěrečného stanoviska a VOP tak musel využít jedno ze svých sankčních oprávnění a informoval nadřízený orgán a veřejnost. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012. s. 31)

4.2 Vlastní šetření

Kromě jednání na základě podnětu je VOP zákonem zmocněn jednat i z vlastní iniciativy. Při tomto šetření disponuje VOP obdobnými oprávněními jako při jednání na základě podnětu. Jde především o oprávnění vyšetřovací. Také mu náleží právo předkládat svá stanoviska a návrhy, stejně jako je tomu u šetření na základě podnětu. I samotný postup šetření je v podstatě podobný, až na to, že zde není možné z důvodu neexistence původního podnětu, jej odložit.

Šetření z vlastní iniciativy je nejčastěji založeno na zprávách ze sdělovacích prostředků, ale také může být založeno na neformálních informacích, které nesplňují náležitosti podnětu, jako je například anonymní telefonát. VOP také provádí neohlášené nepravidelně se opakující inspekce v úřadech veřejné správy. Při tvorbě této instituce v českém prostředí se počítalo, že v rámci vlastních šetření se bude VOP soustřeďovat především na inspekce v zařízeních s osobami zbavenými osobní svobody. Jelikož došlo k dalšímu rozšíření působnosti VOP o systematické návštěvy takovýchto míst, pozbývá tato úvaha na významu. (Sládeček, 2011, s 137-138)

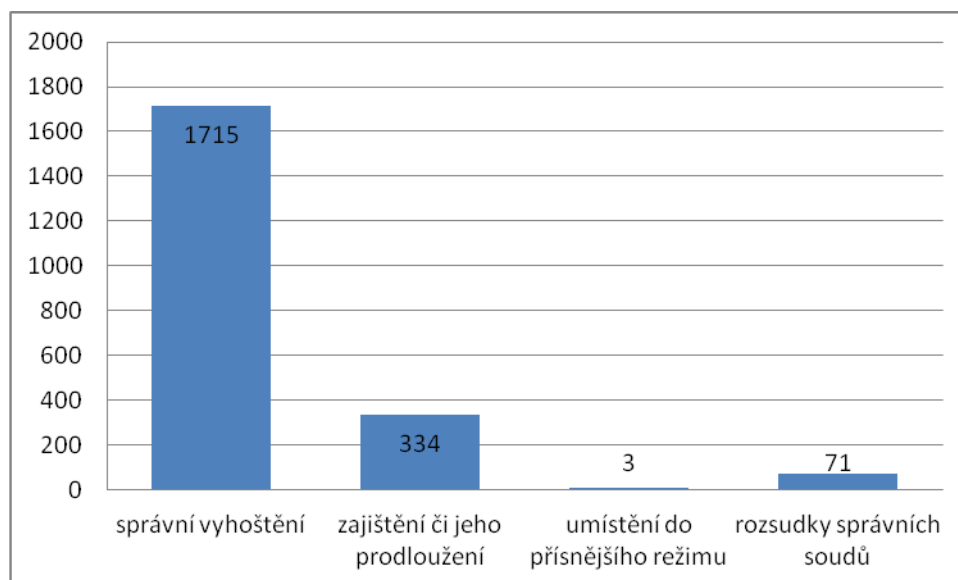
Obrázek 7: vývoj počtu vlastních šetření v letech 2001 až 2011 (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012. s. 31; Sládeček, 2011, s. 138)

4.2.1 Dohled nad vyhošťováním cizinců

Od ledna 2011 se působnost VOP rozšířila o dohled nad vyhošťováním cizinců. Prvotním podnětem byla směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. prosince 2008, která členskými zeměmi uložila zřízení systému sledování nuceného navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. V českém prostředí se jako nejvhodnější instituce nabízel právě VOP. Jedná se o dozorovou instituci, která dle náplně svých dosavadních činností je schopná se tohoto úkolu zhostit nejefektivněji.

Policie je v případech výkonu rozhodnutí ve věcech cizinců povinna informovat VOP s přiměřeným předstihem a poskytnout mu nezbytnou součinnost, předat kopie rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o zajištění, rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění. Také musí VOP informovat o rozhodnutích soudu ve věcech žalob proti těmto rozhodnutím a o rozhodnutí soudu o propuštění cizince ze zajištění. (Sládeček 2011, s. 138-140; Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 95)

V roce 2011, díky přísněji nastaveným kritériím pro zajišťování cizinců a povinnosti využívat uložení zvláštního opatření při vycestování cizince (ohlašovací povinnost a peněžitá záruka), významně poklesl počet zajištěných cizinců. Počty přijatých rozhodnutí jsou zaneseny v grafu níže (obrázek 8).

Obrázek 8: Správní soudní rozhodnutí v oblasti vyhošťování cizinců v roce 2011 (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 95)

V rámci své působnosti ve vyhošťování cizinců provedl v roce 2011 VOP šetření a došel ke zjištění, že rozhodnutí o vyhoštění probíhá často ve zkrácené formě přímo na letišti a to formou vydání příkazu na místě. Po podepsání prohlášení, kde účastník s tímto příkazem souhlasí, se stává pravomocné a dotyčný se proti němu již nemůže odvolat. Zde nastává velké riziko v možnosti, že účastníci nejsou o tomto postupu dostatečně poučeni a v některých případech tlumočení tohoto poučení provádí sami policisté, což by se dalo považovat za porušení zákona o znalcích a tlumočnících. Na letištích také není zajištěn přístup k právní pomoci pro vyhoštěné a cizinci také nejsou mnohdy poučeni o možnosti dobrovolného návratu. Svým šetřením VOP zjistil, že ve většině případů si cizinecká policie nevyžádala závazné stanovisko Ministerstva vnitra, což umocňuje riziko porušení mezinárodně-právních závazků, ke kterým se Česká republika zavázala. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 95-96)

Dle mého názoru za jeden rok činnosti VOP v problematice vyhošťování cizinců na svém šetření dokázal nutnost existence kontrolní instituce v této sféře, jak z důvodů porušování řádného postupu, tak i z rizika porušení některého mezinárodně-právního závazku České republiky. Osobně si nedokážu představit vhodnější instituci, která by se měla angažovat v této problematice a zřizovat zcela novou kontrolní instituci pro tento dohled mi přijde neefektivní a neekonomické.

4.2.2 Ochrana osob omezených na svobodě

Po přijetí Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání se působnost VOP od 1. ledna 2006, podobě jak tomu bylo u dohledu nad vyhošťování cizinců, rozrostla o ochranu osob omezených na svobodě. Tuto činnost vykonává VOP prostřednictvím systematických návštěv v takovýchto zařízeních, jejichž cílem je posílit ochranu osob omezených na svobodě před mučením, krutým zacházením, či jiným ponižujícím a špatným jednáním. (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011e)

Při uskutečňování návštěv těchto zařízení uplatňuje VOP všechna svá vyšetřovací oprávnění a dotčené instituce jsou povinovány součinností a pomoci při jeho vyšetřování. Návštěvy jsou prováděny bez předchozího upozornění zařízení, v jakémkoliv denním čase a i mimo pracovní dny. Vedoucí pracovník je o návštěvě VOP informován až na místě. VOP a jím pověřenými pracovníci smějí vstupovat do všech míst v zařízení, musí jim být na požádání

poskytnuta veškerá dokumentace a smějí vést o samotě rozhovory jak se zaměstnanci, tak s pacienty, klienty či vězněnými osobami. Po vykonané návštěvě VOP vypracuje zprávu o zjištěních a doporučí, nebo navrhne opatření k nápravě. (Sládeček, 2011, s. 138-140; Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011e)

V roce 2011 zahájil VOP dlouhodobější projekt, který bude pokračovat i v roce 2012, zaměřený na zmapování poměrů v zařízeních, ve kterých jsou umístovány děti. Za rok 2011 navštívil VOP nebo jeho zástupci 23 školských zařízení, jeden dětský diagnostický ústav, 5 zařízení dětské lůžkové psychiatrické péče, 4 kojenecké ústavy a 1 zařízení pro děti s cizím státním občanstvím. Právě návštěvy školských zařízení VOP práv využil pro formulaci svých nových postupů práce v této sféře své působnosti. Nadále bude zjištění a právní hodnocení formulovat do tzv. standardů. V nich budou popsány žádoucí postupy praxe a výsledky, jejichž dosažení znamená prevenci špatného zacházení. Tyto výsledky by případně mohly popisovat žádoucí zacházení. Příkladem může být standard z oblasti zacházení s dítětem s názvem: Dítě má právo na kontakt se svým sourozencem i na společné umístění ve stejném zařízení. Zde VOP vysvětluje, že právo na rodinný život dítěte zahrnuje i vazby s jeho sourozenci a pokud tomu nebrání závažné důvody, mělo by být bezpodmínečně umístěno společně s jeho sourozenci. Pokud se tak nestane, měl by být zajištěn pravidelný kontakt z důvodu nepřetrhání vzájemných vztahů. Dále standart označuje nezajištění soužití dítěte se svými sourozenci za porušení práva na rodinný život. Nová metoda využívání standardů při práci VOP však neznamena upuštění od formulace doporučení, které především slouží jako nástroj ovlivňování praxe konkrétních zařízení a tím dosažení cíle obecných standardů.

Mimo zaměření na zařízení určené dětem vykonal VOP průběžné návštěvy policejních cel. Za rok 2011 navštívil 4 pracoviště Policie České republiky. Zjištěná pochybení však nebyly takového rozsahu, aby bylo nutné přijetí systémových či legislativních opatření. Na základě individuálních podnětů provedl VOP následnou návštěvu ve věznici pro výkon trestu odnětí svobody žen. Další návštěvy byly tematicky zaměřeny na podvýživu a také výkon opatrovnictví. Za účelem sledování a zjišťování rizika malnutrice, tedy podvýživy, bylo navštíveno 5 zařízení. V jednom z takovýchto zařízení, které se specializuje převážně na seniory trpícími syndromem demence, shledal VOP špatné zacházení, které neodpovídá mnoha předpisům a nevyhovující byla i oblast výživy. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 77-84)

4.3 Kancelář veřejného ochránce práv

Kancelář veřejného ochránce práv zabezpečuje odborné, organizační a technické zázemí pro VOP, jelikož již od počátku bylo jasné, že VOP nemůže vykonávat svou činnost bez dostatečného materiálního a personálního vybavení. Jedná se o organizační složku státu. V čele kanceláře je její vedoucí, který je jmenován i odvoláván VOP a rozhoduje o jeho pracovněprávních záležitostech. Vedoucí kanceláře je ochránci odpovědný a svou činnost vykonává podle jeho pokynů. Jedná jménem kanceláře a zastupuje ji navenek. Vůči zaměstnancům Kanceláře vystupuje jako statutární orgán zaměstnavatele a je nadřízený všem zaměstnancům. Jeho hlavním personálním úkolem je jmenovat a odvolávat z funkce vedoucí organizačních útvarů. (Sládeček, 2011, s. 155-157)

Kancelář VOP se skládá ze sekretariátu vedoucího Kanceláře, sekretariátu VOP a jeho zástupce, právního odboru, odboru administrativních a spisových služeb, odboru vnitřní správy a útvaru interního auditu. Tyto odbory se poté dále dělí. Za nejdůležitější se považuje odbor právní. V jeho působnosti je příprava a zpracování odborných podkladů pro výkon věcné působnosti ochránce, posuzovat podání podle jejich obsahu, provádět zařazení do statistických oblastí a zajišťovat vyčlenění urgentních případů k přednostnímu vyřízení. Dále také oddělení navrhuje způsob řešení došlých podnětů, obstarává zapisování osobních podnětů do protokolu, poskytuje drobné právní rady, zajišťuje telefonní informační a poradenskou službu pro veřejnost a mnohé další. (Sládeček, 2011, s. 158; Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011g)

Obecně je žádoucí, aby v Kanceláři VOP pracovali především kvalifikovaní právníci se zaměřením na jednotlivé úseky veřejné správy. Již první český ombudsman Otakar Motejl zavedl praxi přijímání mladých absolventů právnických fakult, aby se tak mohli učit od svých zkušenějších kolegů. Poměrně nově VOP také může jmenovat své asistenty. Mělo by se jednat o právníky, kteří v Kanceláři pracují po dobu nejméně 12 měsíců a získali tak potřebný přehled, mají ukončené magisterské právní vzdělání a jsou bezúhonní. Jen asistent je oprávněn jednat jménem ochránce před soudy a Ústavním soudem.

Z časové vytíženosti VOP je pochopitelné, že osobně provádí šetření jen ve významných případech. Běžně ho proto zastupují zaměstnanci Kanceláře, právníci z právního odboru, nebo asistenti. VOP by měl tyto osoby písemně pověřit, aby se jím příslušný zaměstnanec mohl při provádění šetření prokázat. Zaměstnanci Kanceláře disponují při šetře-

ní stejnými pravomocemi jako VOP. Mohou i žádat o zproštění mlčenlivosti a o úřední pomoc. Ochránce může na některého ze zaměstnanců delegovat i provádění návštěv zařízení a sledování vyhoštění. (Sládeček, 2011, s 155-161)

Při vzniku institutu VOP se předpokládalo s počtem zaměstnanců Kanceláře kolem 40. Hlavní snahou bylo vytvořit menší flexibilní úřad. Ovšem s nárůstem působnosti VOP bylo nutné zvyšovat i personální zázemí a počet zaměstnanců pozvolna stoupal. V roce 2010 pracovalo v Kanceláři 108 osob a 83 z nich se přímo věnovalo vyřizování podnětů, provádění detenčních návštěv a ochraně před diskriminací. Rozpočet na rok 2011 poté stanovil počet zaměstnanců na 111 osob. Jelikož ovšem došlo k dalšímu rozšíření působnosti VOP, byl s účinností od 28. 3. 2011 tento limit zvýšen na 113 zaměstnanců. Tento limit byl dodržen a v Kanceláři za rok 2011 pracovalo 108 zaměstnanců a 85 z nich se přímo zabývalo vyřizováním podnětů, detenčními návštěvami, ochranou před diskriminací a dohledem nad vyhošťováním cizinců.

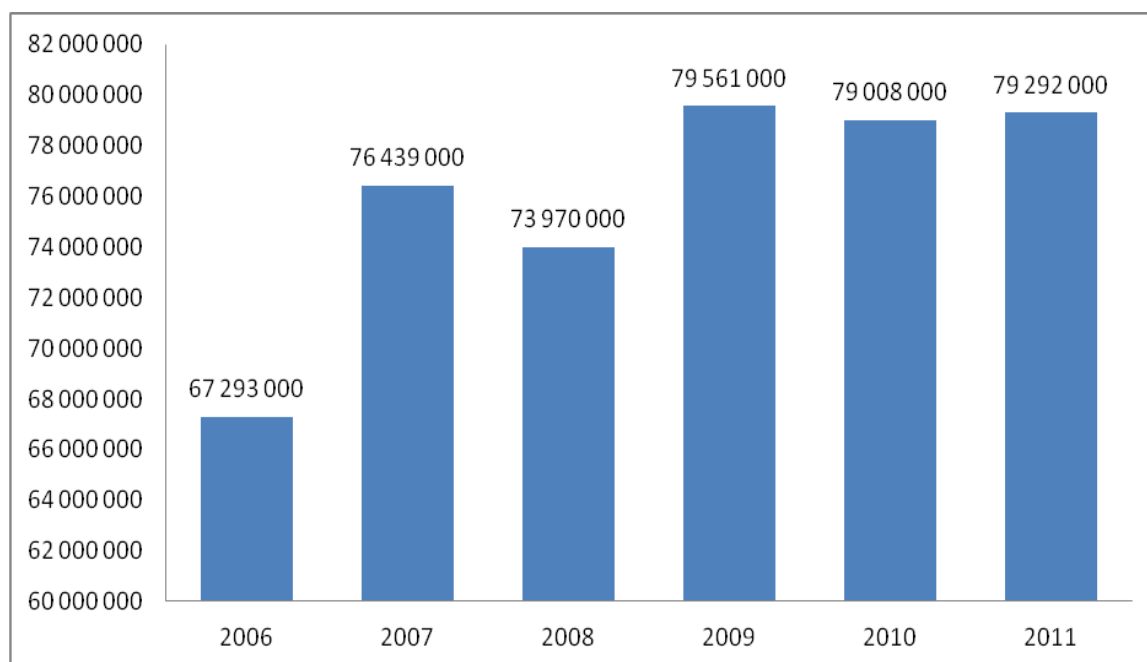
Jelikož některé případy řešené ochráncem vyžadují komplexní posouzení, Kancelář VOP spolupracuje s externími odborníky zejména z právnických fakult Masarykovi univerzity v Brně, Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Palackého v Olomouci. S Ekonomicko-správní fakultou Masarykovy univerzity se Kancelář VOP navíc podílela na projektech podporujících inovační přístupy ke studiu. (Sládeček, 2011, s. 158-159; Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 99)

4.3.1 Rozpočet

Pro rozpočet Kanceláře VOP je vyčleněna samostatná kapitola rozpočtové skladky s názvem „309 Kancelář Veřejného ochránce práv“. Kancelář sama je přitom správce své kapitoly z důvodu garance nezávislosti, jelikož by nebylo vhodné, aby její rozpočet určovala vláda, jejíž podřízené složky má Kancelář za úkol kontrolovat. Kancelář VOP vypracuje návrh kapitoly a předá jej Ministerstvu financí. Jakékoliv rozpočtové opatření vlády v této kapitole podléhá souhlasu Poslanecké sněmovny, nebo jí určeného orgánu, jako projev finanční nezávislosti instituce VOP. Právě rozpočet Kanceláře je velmi důležitý v činnosti této organizace, jelikož při nedostatečných finančních zdrojích ztrácí činnost ochránce na svém významu a efektivitě.

Jelikož neustále dochází k rozšiřování působnosti VOP, zvyšují se i náklady na provoz této instituce, které mají stoupající tendenci (obrázek 9). Původně se předpokládalo,

že Kancelář VOP bude mít zhruba 40 zaměstnanců a její výdaje se budou pohybovat kolem 30 milionů Kč. (Sládeček, 2011, s. 161-162)

Obrázek 9: rozpočet za roky 2006 - 2011 v Kč (Sládeček, 2011, s. 162; Kancelář veřejného ochránce práv, 2007, s. 5)

Pro rok 2011 byl schválený rozpočet Kanceláře ve výši 93 800 tis. Kč. Z důvodu rozšíření působnosti VOP o dohled nad vyhošťováním cizinců byl rozpočet s účinností od 23. 3. 2011 navýšen na částku 95 264 tis. Kč. Z uvedené částky bylo za rok 2011 vyčerpáno 83,23%, což činí 79 292 tis. Kč. Úspory při čerpání rozpočtu byly způsobeny především nižšími náklady na běžné prostředky ve výši 15 835 tis. Kč, jako například platy zaměstnanců, úspora při odběru energie, úspora při čerpání pohonných hmot, úspora při využívání služeb pošty a peněžních ústavů a jiné. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 99)

Rozpočet Kanceláře VOP na rok 2011 je uveden v tabulce 1 níže. Je zde schválená výše rozpočtu po změnách a i skutečné čerpání prostředků.

Tabulka 1: rozpočet Kanceláře VOP za rok 2011 (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011g)

	Rozpočet po změnách	Skutečnost	%
Příjmy celkem	0	1 057	-
Výdaje celkem	104 154	79 008	76
Platy zaměstnanců a ostat. Platby za provedenou práci	51 865	43 236	83
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	17 634	14 430	82
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	926	806	87
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	46 322	39 741	86
Výdaje na programy vedené v ISPROFIN	14 160	7 392	52

5 DLOUHODOBÉ PROBLÉMY V OBLASTI PAMÁTKOVÉ PÉČE

V další části praktické části své bakalářské práce se budu zabývat problematikou v oblasti památkové péče. Tato problematika je upravena zákonem 20/1987 Sb., o státní památkové péči a byla nesčetně novelizována. Veřejný ochránce práv však již dlouhou dobu upozorňuje Poslaneckou sněmovnu na nutnost změny této legislativy a odstranění tak základních nedostatků v oblasti památkové péče.

Oblast památkové péče jsem si vybrala především proto, že jde o oblast, která se přímo dotýká veřejné správy. Většina objektů v památkové péči je v majetku měst a obcí a aktivity státních orgánů v oblasti památkové péče hrají nezastupitelnou roli, protože jen oni mohou účinně bránit historické památky před tlakem směřujícím k demolicím a vytvořením tak lukrativních stavebních míst. Nutnost zabezpečení kulturních památek by měla být mezi prioritami státu, jelikož hodnoty, které tyto stavby představují, nelze nově vytvořit, nebo zastoupit. Sebelepší replika nedokáže nahradit hodnotu historické stavby. V minulém století prošla památková péče poměrně dramatickým vývojem, ovšem současný stav ochrany památek zdaleka neodpovídá stavu ideálnímu, který si je žádán. Právě zde je místo pro činnost VOP, který aktivně bojuje za novelizaci zákona o památkové péči, a za zefektivnění činnosti úřadů v této sféře.

O této problematice vydal VOP tiskovou zprávu dne 1. 2. 2012, kde zástupkyně VOP upozorňuje na dlouhodobé problémy v této oblasti, které ohrožují české kulturní bohatství. Již od roku 2007 VOP předkládá doporučení Poslanecké sněmovně, kde navrhuje řešení nejdůležitějších problémů. Ovšem zatím žádný z jeho návrhů nebyl v žádné z novel zákona o památkové péči zohledněn. Ministerstvo kultury ochránce opakovaně ujišťuje, že tyto doporučení se promítnou do nově připravovaného zákona o památkové péči, ten ovšem ještě ale není zpracován a tudíž má VOP obavu, že pokud v nejbližší době nedojde k nějaké podstatnější legislativní změně, bude část památek nechráněna a jejich devastace tak bude pokračovat.

Jako příklad nečinnosti Ministerstva kultury lze uvést, že i přes opakované upozorňování ze strany VOP nebylo dosud odstraněno nerovné postavení vlastníků v památkové rezervaci a zónách oproti vlastníků památek. Podle současné legislativní úpravy mají totiž vlastníci kulturních památek zákonné právo na poskytnutí příspěvku na obnovu a zachovávání historických hodnot takovýchto staveb. To se ovšem netýká vlastníků objektů,

kteří leží v památkových rezervacích, ale samy památkami nejsou. I přesto že majitelé nemají nárok na žádnou finanční pomoc je jejich vlastnické právo významně omezeno povinností respektovat požadavky orgánů památkové péče. A právě tyto chybějící finanční prostředky na kompenzaci těchto vlastníků za omezení jejich vlastnického práva shledává zástupkyně VOP za zvlášť palčivou otázku. (Kancelář veřejného ochránce práv, © 1998-2011c)

Ve své zprávě o činnosti VOP dokonce uvádí, že neposkytnutí takovéto kompenzace vlastníkům není v souladu s článkem 11 odstavce 4 Listiny základních práv a svobod. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012)

Dalším příkladem neefektivního jednání úřadů je fakt, že pokud vlastník památkově chráněného objektu jej z jakéhokoliv důvodu neudrží v řádném stavu, mohou mu orgány státní památkové péče ukládat pokuty, které by jej měli kromě sankce přinutit také k činnosti, pokud ani ukládání pokut k tomu nevede, měly by tyto orgány zajistit nezbytné práce na objektu a vzniklé náklady poté po vlastníkově vymáhat. V praxi ovšem orgány státní památkové péče k provedení nezbytných oprav na náklady vlastníka nepřístupují. To dokládá i situace památkově chráněné usedlosti ve Strachotících na Znojemsku.

Za neméně palčivý problém považuje zástupkyně VOP také současnou situaci, kdy vedle sebe existují samostatně památkové ústavy a památkové úřady, které mnohdy na případy mají odlišný pohled a jejich rozhodnutí si tedy protiřečí. (Kancelář veřejného ochránce práv, © 1998-2011c)

Již v únoru 2008 uveřejnil VOP tiskovou zprávu, kde především zdůrazňuje tlak ze strany stavebníků a developerských společností, pod kterým se nachází památková péče. Tyto společnosti vyhledávají urbanisticky atraktivní místa především ve větších městech, kde je nedostatek parcel. Úřady si výjimkami pro developery samy komplikují svoji činnost, jelikož podle správního řádu jsou povinni v obdobných případech rozhodovat podobným způsobem. Tudíž prostřednictvím jedné výjimky vzniká precedent pro vytváření dalších takovýchto výjimek. I samotné jednání úřadů se zdá často velmi neefektivní. Jsou dokonce případy, kdy jeden národní památkový ústav vydal dvě odlišná prohlášení. Přitom právě od účinnosti nového stavebního zákona k 1. 1. 2007 je nutné, aby spolupráce orgánů památkové péče, úřadů územního plánování a stavebních úřadů byla obzvláště kvalitní a efektivní, jelikož celá řada stavebních změn nepodléhá řízení u správního úřadu. Dále zde VOP

upozorňuje na svou dlouhodobou kritiku památkové evidence. Nedostatečné vymezení památkově chráněných staveb vyvolává nejistotu u vlastníků těchto objektů. (Kancelář veřejného ochránce práv, © 1998-2011i)

Také šestý díl seriálu „Ochránce“ vysílaný Českou televizí byl věnován památkové péči. Zde VOP dělí občany, kteří se na něj obrací právě v otázkách památkové péče, do třech skupin. První skupinou jsou lidé, kteří podávají podněty týkající se nečinnosti úřadů a zanedbání památkové péče. Pak jsou zde vlastníci objektů v památkové zóně či rezervaci a úřady jim nechťejí povolit určité opravy. Jako třetí skupina se na VOP obracejí lidé snažící se zachránit některý historický objekt před demolicí prohlášením za kulturní památku, ministerstvo kultury jejich žádost ovšem v drtivé většině případů zamítne.

I zde VOP zmiňuje problematiku nejednotného postupu úřadů, kteří si neuvědomují, že jednou udělená výjimka zakládá precedent pro další obdobné případy. Právě tato skutečnost je předmět mnohých stížností vlastníků domů v památkových rezervacích, kteří jsou povinni strpět určitá omezení vlastnického práva a respektovat památkovou ochranu daného území. Ovšem je třeba připustit, že tato problematika je poněkud složitější a je zde potřeba zkoumat důvody, které vedly k rozhodnutí v každém konkrétním případě, jelikož památkové zóny bývají rozděleny do částí, kde se úroveň ochrany liší. Proto je tedy možné v okrajových částech, nebo v těch, které nejsou v pohledové linii, využít i některých moderních technologií. Častým pochybením úřadů je spíše nedůslednost a nedostatečná kontrola dodržování pravidel památkové ochrany a jejich následné vymáhání. (Kancelář veřejného ochránce práv, © 1998-2011h)

Na opakované doporučení VOP o přijetí nového zákona o památkové péči, který by nově upravoval i kompenzaci majitelů objektů v památkových zónách a rezervaci a zrušil dvoukolejnost výkonu památkové péče jejím sjednocením pod jednu instituci, jejíž stanoviska by byla závazná, vláda uvedla, že novým zákonem by se měla zabývat v roce 2013. Ovšem v tomto zákon by měl počítat jen s finanční kompenzací za omezení vlastnických práv. Se sloučením institucí jednajících v této oblasti však počítáno není. (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 12)

5.1 Případy z oblasti památkové péče řešené VOP

Ve věci ochrany památek řešil VOP v minulosti již několik případů a to jak na podnět občanů, tak i z vlastní iniciativy. V této kapitole bych ráda shrnula 3 takovéto případy.

5.1.1 Areál lázní v Kyselce u Karlových Varů

Na základě informací, které se objevili v roce 2009 v sdělovacích prostředcích se v lednu téhož roku O. Motejl rozhodl pro zahájení šetření z vlastní iniciativy o stavebně - technickém stavu Lázní Kyselka. Bylo zjištěno, že nemovitost se nachází v havarijním stavu a nebyly zahájeny žádné práce k jeho nápravě či alespoň údržbě. VOP proto požádal o stanovisko k celému případu primátora města Karlovy Vary a ministra kultury, dále s žádostí o součinnost kontaktoval starostu obce Kyselka.

Ve své zprávě o šetření z 13. října roku 2009 kritizuje postup orgánů státní správy na úseku památkové péče, který v tomto případě neodpovídal principům dobré správy. Z šetření vyplynulo, že orgány nezajistily potřebný dohled a ochranu památkově chráněných objektů, které tvoří areál bývalých lázní Kyselka a areál Mattoniho továrny. Navíc orgány daly souhlas k výstavbě nové stáčírny, která svým provedením neodpovídá rázu okolnímu prostředí státem registrované kulturní památky. Prostřednictvím této zprávy také požádal primátora města Karlovy Vary, ředitele krajského úřadu a ministra kultury k vyjádření k jeho zprávě. Dále také nabádá orgány státní památkové péče, aby se takového, či podobného jednání v budoucnu zdržely a zároveň vyjádřil obavu, zda je vůbec veřejný zájem státu na památkové ochraně takovýchto objektů, když je pod svým dohledem nechá takto chátrat. (Otakar Motejl, 2009a)

Na jeho zprávu navazuje zástupkyně J. Seitlová závěrečným stanoviskem VOP z 14. března 2011, kde po ministru kultury požaduje, aby byla celá věc postoupena památkové inspekci z důvodu rozdílného přístupu jednotlivých institucí k nastalé situaci a špatné komunikaci mezi ústředními orgány památkové péče a místně příslušnými orgány. Památková inspekce Ministerstva kultury zadala Českému svazu stavebních inženýrů žádost o zpracování aktuálního zhodnocení stavebně-technického stavu jednotlivých objektů a následně i svolala jednání aktérů zainteresovaných v této situaci, kde se mělo rozhodnout o možnostech zachování autentičnosti vybraných částí dané památky. (Jitka Seitlová, 2011b)

5.1.2 Horův mlýn v Praze

Na VOP se 5. března 2009 obrátila Společnost pro ochranu Prokopského a Dalejského údolí s podnětem na prošetření postupu úřadů ve věci péče o kulturní památku Horův mlýn v Praze – Hlubočepích. Na špatný stav objektu bylo upozorňováno již od roku 1983, avšak fyzické osoby, které mlýn vlastní nesjednaly nápravu a to i přesto, že předložily již několik záměrů na stavební úpravy s možností nového využití objektu. Tyto úpravy však nikdy nebyly realizovány a ani započaty. Proto v roce 2005 uložil magistrát vlastníkům provedení opatření k zachování kulturní památky. Toto rozhodnutí bylo však Ministerstvem kultury staženo.

V průběhu šetření tohoto podnětu magistrát uložil vlastníkovi objektu pokutu z důvodu zanedbání péče o kulturní památku. Z tohoto důvodu se VOP rozhodl své šetření ukončit, ovšem apeloval na dotyčný úřad, aby uložení pokuty nepovažoval za uzavření této záležitosti, jelikož ohrožení památky stále trvá. Jako další postup v případě, že vlastník nebude památku řádně spravovat, navrhnul podle §15 odst. 1 zákona o státní památkové péči, aby úřad sám na náklady vlastníka zajistil opatření k ochraně stavby. Také zdůrazňuje, že v budoucnu by dlouhodobé plánování oprav památky ovšem bez samotného uskutečnění či alespoň započetí těchto oprav nemělo být důvodem k zastavení řízení o uložení provedení opatření k ochraně památky. Takovýto postup by totiž mohl být pro vlastníky kulturních památek signálem k tomu, aby řádnou péči o objekt na libovolně dlouhou dobu odkládaly a to bez možnosti jakéhokoliv postihu. (Otakar Motejl, 2010)

5.1.3 Pivovar ve Vysokém Mýtě

8. července 2009 se na VOP obrátil stěžovatel s podnětem, aby prošetřil postup Ministerstva kultury při vyřizování návrhu na prohlášení pivovaru ve Vysokém Mýtě za kulturní památku. Pivovar za kulturní památku totiž prohlášen nebyl a stěžovatel se obával, že by byl pivovar zbourán za účelem získání nového stavebního místa.

VOP celou záležitost prošetřil a dospěl k závěru, že Ministerstvo kultury si v procesu o zapsání pivovaru ve Vysokém Mýtě mělo počínat pečlivěji, avšak nejednalo v rozporu se zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Jako hlavní důvod totiž uvedlo hrozbu ztráty poměrně velké části její materiální podstaty, jelikož by bylo třeba zrekonstruovat všechny části objektů napadené dřevokaznými škůdci. To by znamenalo odstraně-

ní většiny původní dřevěné konstrukce a hlavní smysl zákona o památkové péči, kterým je ochrana materiální podstaty věci, by byl zmařen.

VOP poukazuje na fakt, že stát nemůže prohlášením za kulturní památku chránit všechny objekty, které jsou historicky či architektonicky zajímavé. To je úkol spíše místních samospráv, aby pečovaly o architektonický ráz daného prostředí a to nejenom prostřednictvím územních plánů, ale i spoluprací s vlastníky takovýchto staveb. Podle VOP by zbourání objektů, které se staly dominantnostmi města či vesnice, měla předcházet debata s veřejností, tak i s odborníky, jelikož je důležité zvážit, jak tato demolice změní strukturu daného územního celku. (Otakar Motejl, 2009b)

V případech, kdy se na VOP obrací občané s nesouhlasem s rozhodnutím ministerstva kultury o prohlášení či naopak neprohlášení určitého objektu kulturní památkou, je VOP oprávněn se zabývat pouze prověřením samotného procesu rozhodování. Ochránce prošetří, zda byla při konečném rozhodnutí vzata v úvahu všechna fakta, jak daný správní úřad naložil s případnými námitkami a stížnostmi, ovšem VOP nepřísluší pravomoc měnit rozhodnutí správních orgánů a ministerstva. (Kancelář veřejného ochránce práv, © 1998-2011d)

6 ZIMNÍ STADION NA ŠTVANICI

V roce 2011 zahájil VOP šetření z vlastní iniciativy ve věci ochrany a záchrany kulturní památky Zimního stadionu Štvanice v Praze 7. Impulzem k tomuto kroku bylo velké množství informací, které se objevovali v sdělovacích prostředcích a také podnět obyvatele Prahy, který se na VOP obrátil se žádostí, aby do případu demolice této významné památky zasáhl a zabránil jí. Šetřením v dané věci pověřil zástupkyni VOP Jitku Seitlovou. Tento postup je v souladu se zákonem o VOP, který uvádí, že ochránce může delegovat některé oblasti své působnosti na svého zástupce. (Seitlová, 2011b, s. 1)

6.1 Popis případu

Havarijní stav stadionu, který byl v roce 2000 prohlášen za národní památku, byl zapříčiněn soustavným zanedbáváním péče, jak ze strany vlastníka města Prahy, tak i ze strany nájemce občanského sdružení Apex Club, který měl památku od roku 1998 až do roku 2008 v nájmu. Od ledna roku 2011 byl stadion uzavřen právě kvůli špatnému technickému stavu potom, co se v budově zřítily část střechy. Posudek, který si po této události nechal Magistrát hlavního města Prahy vypracovat, upozorňoval na velmi špatný stav některých částí objektu a další následné zřícení. Případnou rekonstrukci shledával jako velmi nákladnou a pracnou, jelikož by se musela rozebrat konstrukce objektu, zpevnit ji a nahradit všechny poničené části (ČT24, 28. 5. 2011). Občanské sdružení se hájilo tím, že je stadion ve stejném stavu, v jakém ho přebíralo. Magistrát města ovšem tvrdí, že havarijní stav objektu má na svědomí právě Apex Club, jelikož zanedbal jeho údržbu, která je součástí nájemní smlouvy z roku 1998. (Kul, 7. 4. 2011)

V květnu 2011 stavební úřad pro Prahu 7 vydal rozhodnutí, kterým magistrátu nařídil neodkladné odstranění stavby stadionu. Město se z důvodu ohrožení zdraví a bezpečnosti obyvatel vzdalo práva na odvolání a ihned započalo samotnou demolicí. (ČT24, 28. 5. 2011) To ovšem vyvolalo nesouhlas pražského pracoviště Národního památkového ústavu (NPÚ), který s demolicí nesouhlasil a vyzval ve svém tiskovém prohlášení k jejímu zastavení. Radní Aleksandra Udženija výzvu NPÚ odmítla s vyjádřením, že je zavázána nařízením stavebního úřadu. Pracoviště NPÚ se také ohradilo proti postupu města, jelikož s nimi nebyla prodiskutována otázka zrušení památkové ochrany, o celé věci nebyli řádně informováni a nebyly jim předloženy statické a jiné posudky. Mimo to upozorňují, že by tento

případ mohl sloužit jako špatný precedent pro ostatní, zvláště když přihlédneme k faktu, že majitelem je samotné hlavní město Praha. (ban, 1. 6. 2011)

Pracovníkům NPÚ se nakonec se zástupci města pod hrozbou zahájení správního řízení podařilo domluvit na spolupráci v dalších krocích. Zástupci města přistoupili na požadavek památkářů, aby byly alespoň některé cenné části zachráněny. Konkrétně se jedná o část cenné jižní tribuny, historické hodiny, reklamní poutače z 50. let a některé další předměty z majetku stadionu. Prioritou se stala právě tribuna, jejíž torzo by mělo být zachováno a mohlo by se zabudovat do nového areálu, nebo uložit do muzeálního objektu, jelikož zájem o tento předmět projevil Muzeum hlavního města Prahy. (jan,jh, 3. 6. 2011)

Odbor památkové péče hlavního města Prahy poté rozhodnutím ze dne 5.4.2011 uložil vlastníku objektu hlavnímu městu Praze pokutu za porušování povinností vlastníka kulturní památky podle zákona č. 80/1987 Sb., o státní památkové péči ve výši 150 000 Kč. Proti tomuto rozhodnutí se město neúspěšně odvolalo k ministerstvu kultury. Další pokutu ve výši 800 000 Kč Odbor památkové péče magistrátu hlavního města Prahy udělil sdružení Apex – Club, který měl stadion v nájmu. Rozhodl o tom na základě závěrů vyplývajících ze znaleckého posudku ze dne 13.5.2011. (Weinert, 7. 6. 2011; Pet, 7. 6. 2011)

Nyní se město pokouší ukončit smlouvu se společností Meridianspa, kterou uzavřelo zhruba před deseti lety. Smlouva o pronájmu byla uzavřena na dobu 88 let a společnost Meridianspa se v ní zavázala ostrov opravit a postavit na něm sportovní a relaxační volnočasové centrum s lázněmi. Město Praha však změnilo svůj záměr. Rozhodlo se ostrov zrekonstruovat samo a postavit na něm nový zimní stadion s hokejovou síní slávy. (Six, 28. 6. 2011) Prioritou města nyní je, aby ostrov začal co nejdříve opět sloužit veřejnosti, což dokazuje i otevření venkovního kluziště v lednu 2012. Jelikož se vedení města se společností Meridianspa nepodařilo dohodnout podmínky odstoupení od smlouvy, odhlasovala rada města 8. listopadu roku 2011 jednostrannou výpověď této smlouvy. (Formánková, Brendlová, 8.11.2011) Ve své tiskové zprávě město uvedlo, že v důsledku povodní není možné na ostrově uskutečnit projekt společnosti Meridianspa. I přesto, že si společnost musela být tohoto faktu vědoma, nekontaktovala město ohledně dohody o změně projektu, který je předmětem dané smlouvy. Navíc neprojevovala ani vážný zájem uskutečnit projekt původní. Na základě těchto skutečností a vzájemných jednání města se společností, která nepřinesla žádné řešení, došlo k vypovězení této smlouvy. (Praha.eu, 13. 12. 2011)

6.2 Stanovisko ochránce

K případu demolice zimního stadionu na Štvanici se zástupkyně VOP vyjádřila v tiskové zprávě z února 2012. Demolici této kulturní památky vidí jako absolutní selhání kontrolních mechanismů, které jsou nastaveny, aby zabezpečovaly ochranu a dohled státu nad památkovými stavbami. Zásadní pochybení poté spatřuje v dlouhodobém zanedbání péče vlastníka objektu i jeho nájemce, kteří nedodrželi jim uložené zákonné povinnosti o péči o kulturní památku, a také v nedostatečné kontrole plnění těchto povinností ze strany úřadů.

Tento fakt ještě umocňuje skutečnost, že objekt byl ve vlastnictví hlavního města Prahy, tudíž Magistrát hlavního města Prahy v tomto případě představoval, jako vlastník a pronajímatel zimního stadionu, výkon samosprávy, tak i státní správy, jako orgán státní památkové péče. I přesto, že magistrát nesouhlasil s prohlášením stadionu za národní památku a v roce 2005 dokonce inicioval řízení o zrušení památkové ochrany, je neakceptovatelné, že město připustilo zchátrání vlastní kulturní památky a přitom magistrát po jiných vlastnících vyžaduje plnění povinnosti péče o kulturní památky plynoucí jim ze zákona o státní památkové péči a za porušení dokonce uděluje sankce.

Dalším neobhájitelným pochybením města je skutečnost, že magistrát vůbec nezahájil jednání s orgánem státní památkové péče v řízení o neodkladném odstranění stavby. Národní památkový ústav se o probíhající demolici dozvěděl až ze sdělovacích prostředků. Zástupkyně se zde staví na stranu NPÚ a je toho názoru, že si měl stavební úřad v daném případě, ještě před vydáním rozhodnutí o demolici kulturní památky, přinejmenším vyžádat vyjádření orgánu státní památkové péče. Magistrát národnímu památkovému úřadu nedal k dispozici ani odborný posudek, který zvažoval dvě alternativní řešení situace zdevastovaného objektu, a to jeho opravu, nebo odstranění. Na základě tohoto posudku měl magistrát, podle zástupkyně VOP, jako orgán památkové péče svolat jednání vlastníka stadionu a národního památkového úřadu, kde by projednali další postup a našli vyhovující řešení. (Kancelář veřejného ochránce práv, 1. 2. 2011c)

Osobně sdílím názor zástupkyně VOP, že případ demolice stadionu na Štvanici je příklad toho, že orgány státu nebyly schopné vyvinout dostatečné úsilí k tomu, aby zachránili objekt v památkové péči. Navíc postup magistrátu v celé věci poskytuje opravdu tristní příklad pro ostatní vlastníky nemovitostí v památkové péči. Nejenže si město samo schválilo demolici kulturní památky, k rozhodovacímu procesu nepřizvalo ani orgány státní památ-

kové péče. Zde se tedy nabízí otázka, jak poté může magistrát vyžadovat řádnou péči o kulturní památky po ostatních vlastnících a za její nedodržení udělovat pokuty?

V Závěrečném stanovisku VOP ve věci ochrany a zachování kulturní památky Zimního stadionu Štvanice, který taktéž zpracovávala zástupkyně VOP, shrnuje výše uvedení skutečnosti a poukázala také na fakt, že vlastník nemovitosti, která je kulturní památkou, je povinen užívat ji pouze způsobem, který odpovídá jejímu technickému stavu, památkové hodnotě a kulturnímu významu. Tím spíše jedná – li se o kulturní památku ve vlastnictví státu, je povinností organizace a jejího nadřízeného orgánu, která tuto stavbu spravuje, zajistit vše potřebné pro plnění povinností vyplývajících ze statutu objektu v památkové péči. Znepokojující je také zjištění, že od prohlášení stadionu za kulturní památku nevydal magistrát žádné závazné stanovisko k jeho obnově nebo alespoň udržovacím pracím. Přitom budova stadionu svým stavebně – technickým provedením pravidelnou údržbu nutně potřebovala.

4. 10. 2011 bylo zástupkyni ochránce doručeno vyjádření ředitele magistrátu, kde vyjádřil svůj nesouhlas k výsledkům šetření. Je zde namítnuto, že vydání rozhodnutí je ve výlučné působnosti stavebního úřadu bez součinnosti s orgánem památkové péče. Magistrát dle tohoto vyjádření také nebyl, do obdržení rozhodnutí do datové schránky v květnu roku 2011, informován o přípravě tohoto rozhodnutí. Na tvrzení zástupkyně, že magistrát nevydal žádné závazné stanovisko k obnově zimního stadionu, se ředitel magistrátu ohradil s tím, že toto řízení je návrhové a magistrát žádný takový návrh za celou dobu neobdržel. Ředitel Magistrátu hl. m. Prahy trvá na to, že si v celé záležitosti magistrát počínal v souladu se stávající právní úpravou.

I po seznámení se s vyjádřením zástupkyně ředitel nadále trvá na svých závěrech. Zcela bez reakce a jakéhokoliv vysvětlení zůstala její hlavní poznámka, že magistrát, jako orgán památkové péče, a Hlavní město Praha neměly jakéhokoliv informace o havarijním stavu stadionu a to i přesto, že z dokumentace jasně vyplývá, že výsledný špatný stavebně-technický stav byl výsledkem dlouhodobého zanedbání péče. Ve svém prohlášení ředitel Magistrátu hl. m. Prahy také nenabízí ani žádné návrhy na nápravná opatření, které již sice stadion Štvanice nezachrání, ale sloužily by jako návod, jak předejít podobným případům v budoucnu. Lze totiž předpokládat, že Magistrát hl. m. Prahy pronajímá více takovýchto objektů v režimu památkové péče. Nad těmito objekty by tedy měl být zajištěn průběžný dohled nad stavebně – technickým stavem ze strany orgánů státní památkové péče.

Z důvodů závažných zjištění v tomto případě se zástupkyně VOP rozhodla formulovat nápravná opatření, která by napomohla předejít vzniku podobných situací v budoucnu. Ředitelka magistrátu navrhla, aby svolal jednání zástupců magistrátu, odboru památkové péče, odboru stavebního a pracovníků NPÚ, kde by mohli společně projednat další postup při řešení havarijních stavů objektů v památkové péči, zajistit vzájemnou informovanost všech zmíněných institucí a předejít tak opětovnému opakování situace, které jsme svědky při demolici stadionu Štvanice. (Seitlová, 2011a)

Podle sdělení vedoucího Kanceláře VOP Filipa Glotzmanna je VOP i nadále činný v tomto případě a celou kauzu sleduje.

6.3 Vlastní efekt činnosti VOP v dané kauze

Případ stadionu na Štvanici je příkladem vlastního šetření zástupkyně VOP. Zástupkyně ochránce se po zprávách uvedených v tisku ve věci sama angažovala, případ prošetřila a několikrát se k němu vyjádřila. Činnost VOP v případě stadionu Štvanice je podstatně omezená, jelikož již proběhla demolice stadionu, tudíž ochránce již nemůže využít mechanismy k nápravě pochybení veřejné správy. To ovšem nebrání, aby se tento případ stal poučením a varováním pro orgány veřejné správy, při řešení obdobných situací. A právě tady je institut VOP nepostradatelný. Ochránce celý případ prošetří, posoudí a objektivně a také nezaujatě informuje veřejnost. Díky svému vzdělání a přehledu ve všech oblastech státní správy upozorňuje na fakta, které novináři nevyvodí, či je přehlídí.

Osobně mě velmi zaujal fakt, na který upozornila zástupkyně VOP, že Magistrát zde vystupuje jako vlastník nemovitosti označené jako kulturní památka i jako orgán památkové péče. To, že sám sobě v podstatě schválil demolici objektu v památkové péči, bez přítomnosti pracovníků NPÚ, je opravdu neblahý příklad selhání orgánů státní správy.

Zástupkyně VOP také zveřejnila postup, podle kterého měl Magistrát správně postupovat. Tento postup se tak může stát precedencí pro jednání orgánů veřejné správy v obdobných případech a situace, kdy je kulturní památka definitivně zničena, se tak již nemusí opakovat. Zde je na místě úvaha, jestli by stanoviska ochránce neměli mít určitou právní závaznost pro řešení obdobných případů.

V Závěrečném stanovisku zástupkyně zdůrazňuje, že podle platné právní úpravy nemohl být předmětem jejího šetření postup Hlavního města Prahy, jako vlastníka kulturní památ-

ky, nájemce společnosti Apex - Club o. s., a ani postup NPÚ jako odborné organizace, jelikož působnost VOP se vztahuje pouze na orgány státní správy. Předmětem jejího šetření se tak stal postup magistrátu, který je příslušným orgánem na úseku památkové péče.

Velký přínos VOP v tomto případě vidím ve formulování nápravných opatření, která mohou zabránit zchátrání dalších pronajímaných objektů v památkové péči a předejít tak pochybením ze strany státních orgánů.

Dopad činnosti VOP je patrnější v případě lázní v Kyselce, kde šetření ochránce sám opět inicioval. Zde byl hybnou silou v případě a kromě kritiky postupů orgánů státní správy, požadoval po ministru kultury podstoupení případu památkové inspekci, a za přítomnosti zainteresovaných aktérů se rozhodovali další možnosti řešení nastalé situace.

Význam této instituce v oblasti památkové péče je patrný i z faktu, že Poslanecká sněmovna vzala v úvahu návrhy ochránce při tvorbě nového zákona o památkové péči a zohlední v něm finanční kompenzaci za omezení vlastnických práv, na což VOP dlouhodobě upozorňuje. VOP tak neplní funkci jen jakéhosi kontrolora, který jen posuzuje jednání státní správy, ovšem jeho činnost nevede k hlubším cílům. Jde vidět, že váha jeho usnesení a doporučení je brána jako důležitý prvek v oblasti zákonodárství.

I bez nařizovací pravomoci má VOP významný vliv na legislativu, správně právní praxi a na vlastníky kulturních památek. Svým šetřením významně přispívá k tomu, aby nedocházelo k pochybení jak ze strany vlastníků, tak ze strany majitelů objektů v památkové péči. Jeho úkolem není nařizovat opatření, které by úřady či vlastníci museli plnit k zabezpečení správných postupů, ale poukázat na problém a přimět příslušné orgány, aby situaci napravili a do budoucna takovým situacím prostřednictvím realizace svých pravomocí zabránili.

6.4 Historie stadionu Štvanice

Ostrov Štvanice byl už od pradávna využíván kupci, rybáři, zahradníky a také sloužil pro vojenské účely. Své jméno ostrov získal ve druhé polovině 17. století, kdy si měšťanstvo oblíbilo divadlo a také štvanice se zvířaty. Právě těmto účelům začal ostrov dříve známý jako Velké Benátky sloužit a štvanice se zvířaty se na něm pořádaly až do roku 1802.

V roce 1929 se Společnost pražských vzorkových veletrhů rozhodla vybudovat zimní stadion s umělým ledem. Projekt zpracoval akademický architekt Josef Fuchs, který je mimo jiné jeden z autorů pražského Veletržního paláce, a chladicí zařízení vyrobily Brněnské

strojírný dle patentu vídeňského profesora Schmidta. Pro jeho umístění byl vybrán právě štvanický ostrov, kde v roce 1930 začala výstavba.

Ve své době se jednalo o velmi moderní a velkoryse pojatou stavbu. Ledová plocha měla rozměry 94 x 32 metrů a byla rozdělena na dvě části. První a větší část umístěná u kavárny, vybudovaná ve funkcionalistickém stylu, sloužila výlučně hokeji, zato menší část byla zbudována pro volné bruslení. Na jižní a severní části stadionu byly zbudovány kryté ochozy a také zde bylo kryté lóže pro 400 diváků. Dále bylo na stadionu možné nalézt ohřívárnu, šatny pro sportovce, posilovnu a nechyběla dokonce ani ubytovna, která pojala dvě celá mužstva.

17. 1. 1931 bylo ještě na rozestavěném stadionu sehráno první utkání. Jednalo se o první utkání v hokeji na umělém ledě v tehdejší Československé republice. Oficiální otevření se ale konalo až 6. listopadu roku 1932. Od té doby se stadion Štvanice významně zapsal do historie českého hokeje. Na stadionu se konala celkem čtyři mistrovství světa. V roce 1947 zde dokonce český tým získal zlatou medaili a 11. února 1955 byl ze stadionu vysílán první televizní přenos hokejového utkání. Také zde trénovala slavná krasobruslařka Ája Vrzáňová.

Zlom však nastal v 60. letech. Jednotlivé části stadionu se začaly uzavírat a finanční prostředky se začaly ztenčovat, až byl stadion definitivně uzavřen. V roce 2000 byl stadion prohlášen za památkově chráněný objekt. (Anon, 2012)

7 ZHODNOCENÍ PLATNÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY A JEJÍ DALŠÍ MOŽNÝ VÝVOJ

Za více jak desetileté působení této instituce prošla právní úprava tohoto institutu mnoha změnami. Došlo k podstatnému rozšíření působnosti VOP a to vyvolalo mnoho nutných změn. Osobně shledávám právní úpravu VOP za dostatečnou a vyhovující pro současné účely této instituce. V této kapitole bych ráda shrnula nejpodstatnější aspekty současné právní úpravy a navrhla její další možný vývoj.

Asi nejdiskutovanějším tématem je ústavní zakotvení tohoto institutu. Chápu, že při tehdejších podmínkách nebylo možné uvažovat o pokusu VOP ústavně zakotvit, osobně jsem ovšem toho názoru, že by to mělo být z dlouhodobějšího hlediska jednou z priorit zákonodárné moci. Je sice pravda, že zřízení VOP pouhým zákonem můžeme najít i v jiných státech a nikterak to nenarušuje dělbu moci, ovšem váha tohoto institutu si alespoň podle mě žádá ústavní zakotvení. Stejně jako České národní bance nebo Nejvyššímu kontrolnímu úřadu patří i VOP jeho místo v Ústavě České republiky a to alespoň v základních rysech této instituce. Podrobnosti by poté upravil příslušný zákon. Kromě posílení významu a vážnosti VOP by to znamenalo i jistý trvalý charakter úřadu. Jelikož takto stačí k jeho zrušení přijetí prostého zákona, což poměrně oslabuje pozici ochránce.

Pozitivně hodnotím řešení imunity VOP, která je řešena spravedlivěji a platí jen po jeho funkční období a nezahrnuje správní přestupky. Ochránce jako hlídač zákonnosti státní správy by sám měl jít příkladem a dbát na dodržování právního řádu i v soukromém životě, jelikož „síla“ jeho instituce vychází především z vážnosti jeho osoby a důvěry k ní.

Jako nedostatek v úpravě tohoto institutu shledávám chybějící požadavek vysokoškolského právního vzdělání. Je nutné, aby se ochránce v právní problematice plně orientoval a nebyl tak odkázán pouze na pracovníky své Kanceláře. Tím by se dostal do závislé pozice a váha jeho institutu by tím jistě hodně utrpěla. Jednou z činností VOP je právě poskytování právních rad a to bez právního vzdělání není možné. Už jen fakt, že na post VOP byli zatím voleni pouze osoby s tímto vzděláním, považuji za dostatečný příklad nutnosti tohoto vzdělání k výkonu funkce. Nejde přitom argumentovat, že by právní vzdělání bylo jen jakýmsi nepsaným požadavkem, jelikož by to mohlo mít neblahý vliv pro volbu ochránce do budoucna.

Do jisté míry souhlasím, že by institucionální pojetí VOP nemělo být měněno. Jde o orgán dozorový, který dohlíží na zákonnost, správnost a přiměřenost jednání orgánů státní správy, poukazuje na její pochybení a žádá sjednání nápravy. Nedisponuje však pravomocí k autoritativnímu sjednání požadované nápravy. V tomto směru je VOP orgánem jedinečným. Ovšem po zhodnocení případu demolice stadionu Štvanice a jeho činnosti i v dalších případech v oblasti památkové péče si pokládám otázku, jestli by se přece jen pravomoci VOP neměli rozšířit. Rozhodně bych VOP nepřiznala nařizovací pravomoc, zvažila bych ovšem, jestli by se ke stanoviskům VOP nemělo závazně přihlížet při řešení podobných případů v budoucnu a vytvoření tak určitých precedentů pro správné jednání státní správy.

VOP také může po úřadech požadovat součinnost, ale nemůže ji nařizovat. Tento fakt vidím jako možný problém v řádném průběhu vyšetřování. Myslím, že zde by nařizovací pravomoc neměnila podstatu této instituce a umožnila by tak větší efektivnost v jejím fungování.

VOP má sice právo podávat Poslanecké sněmovně doporučení na změnu nebo zrušení právních předpisů, ovšem jak se ukázalo i v oblasti památkové péče, kde VOP již několik let doporučuje Poslanecké sněmovně změny v právní úpravě, jedná se o proces značně dlouhodobý, který mnohdy nepřinese kýžený výsledek. Proto bych navrhovala úpravu, která by stanovila závazné projednání všech doporučení VOP Poslanecké sněmovně. Jednalo by se jistě o velmi citelnou změnu vztahu VOP s Poslaneckou sněmovnou a její uzákonění by se jistě neobešlo bez komplikací, byla by to ovšem změna k větší efektivitě jednání VOP v této oblasti. Vzhledem k obsahu své činnosti je VOP úzce svázan s praxí a dokáže dobře a kompetentně posoudit vhodnost právních úprav a navrhnout tak možné úpravy a odstranění problémů, které jsou s nevhodnou právní úpravou spojeny.

Další diskutovanou otázkou je další rozšíření působnosti VOP i na oblast samosprávy. Zde je nejsilnějším argumentem proti této změně existence jistá „nedotknutelnost“ samosprávy. Povinnost nezasahovat do záležitostí samosprávy patří výhradně pro orgány správy státní. Myslím si, že VOP, jako instituce nezávislá na jakémkoliv jiné moci, by mohl být tou správnou osobou, která by mohla dohlížet i na pochybení ve věcech samosprávy. Přihlédneme – li ještě k tomu, že ochránci nenáleží nařizovací pravomoc, jednalo by se zcela o funkci dozorovou, tedy o jakéhosi „hlídače“ a právo na samosprávu by tím tedy nebylo narušeno.

Za podstatný průlom do působnosti VOP považují její rozšíření o oblast diskriminace. Zde došlo k poměrně razantnímu rozšíření pravomoci VOP. V případech diskriminace je VOP oprávněn zasahovat i do soukromoprávních sporů. Může tedy být činný například i v pracovně právních vztazích, pokud je zde podezření na diskriminaci. VOP se jevil jako nejvhodnější instituce pro ochranu před diskriminací. Je ovšem otázkou, jestli se tím nevytrácí původní význam této instituce orientované na veřejnou správu.

Za zhodnocení vhodnosti stávající úpravy by také jistě stála skutečnost, že VOP nemá právo zasahovat do volby svého zástupce. Přitom se jedná o nejbližšího spolupracovníka VOP, který ho v jeho nepřítomnosti zastupuje a ochránce je oprávněn na něj delegovat některé oblasti své činnosti. Pro řádný chod celé instituce je tak nutné, aby spolupráce ochránce a jeho zástupce byla efektivní a oba byli spolu schopni dlouhodobě spolupracovat. Zde možnost neformálního vyjádření není jistě dostačující. VOP by mělo náležet právo navrhnout svého kandidáta, či alespoň být aktivní ve volbě svého zástupce. Dle mého názoru by měl VOP vybrat kandidáty na svého zástupce sám a tento návrh podat ke schválení či případné volbě jednoho z nich.

Jak jsem již zmínila na začátku této kapitoly, současná právní úprava nemá rozsáhlé meze-ry, je kvalitní a plně dostačující. Nejsou tedy nutné rozsáhlé úpravy. Výše zmíněné návrhy jsou spíše doporučeními na změny pro efektivnější a účinnější fungování této instituce a současně se jedná o návrh, kam by současná právní úprava mohla dále směřovat.

ZÁVĚR

V úvodní části své bakalářské práce jsem si za cíl zvolila zhodnocení potřebnosti VOP a jeho účinnosti v kontrole veřejné správy. Teoretickou část práce jsem věnovala shrnutí svých poznatků o tomto institutu. Zaměřila jsem se na jeho vznik a vývoj, ustanovení v České republice a jeho působnost a pravomoc. V praktické části jsem se poté zabývala analýzou činnosti ochránce a poté jsem ji přiblížila v praxi na případu, ve kterém ochránce provedl vlastní šetření. Nyní bych ráda přistoupila k závěrečnému shrnutí svých poznatků.

Od vzniku VOP v České republice prošla tato instituce poměrně rozsáhlým vývojem. Mnohokrát došlo k rozšiřování její působnosti, což vede k úvahám o vytrácení se jejího původního významu. Ovšem i přesto, že Kancelář VOP se stala mnohonásobně větší, než bylo původně zamýšleno, nejedná se o instituci těžkopádnou, ale o flexibilní, moderní a vstřícnou organizaci.

Vznik VOP provázely rozsáhlé debaty o potřebě této instituce. I nyní ještě mnozí shledávají ji ochránce jako instituci zbytečnou, jejíž provoz je značně náročný. Naráží se zde hlavně na omezenou pravomoc VOP a tím i nízkou záruku účinnosti jeho výsledků. I přes veškeré argumenty proti VOP se domnívám, že tato instituce má své nezastupitelné místo v soudobé demokratické společnosti. Dle mého názoru za dobu své existence VOP dostatečně prokázal opodstatněnost jeho činnosti, o čemž jistě svědčí i mnohonásobné rozšiřování jeho působnosti.

Uplatněním jeho působnosti a pravomoci jsem se zabývala v praktické části této práce. Při prostudování činnosti ochránce v oblasti památkové péče, jsem se přesvědčila o potřebě tohoto institutu. Efekt jeho činnosti je v této sféře obzvláště patrný. Vypovídá o tom i velké množství podnětů ze stran občanů, kteří VOP ve věcech problematiky památkové péče kontaktují. Bez kontroly a upozorňování na špatný postup orgánů by hrozba zničení mnoha kulturních památek byla mnohem vážnější. Významně se zde projevuje i vliv VOP na legislativu, správně právní praxi a dokonce i na samotné vlastníky kulturních památek. Jeho úkolem přitom není nařizovat úřadům nebo vlastníkům závazné postupy, podle kterých by se museli nadále řídit, ale poukázat na problém a přimět úřady, aby samy své pochybení napravili prostřednictvím svých pravomocí a vyvarovaly se podobných chyb do budoucna. VOP tedy ponechává orgánům veřejné správy možnost samostatné nápravy a učinění opatření, které by příště podobným situacím předcházely. Právě v tomto spočívá jeho největší

přínos v oblasti kontroly veřejné správy a hlavní význam této instituce. To, že úřady samy napravují svá pochybení a snaží se jim nadále předcházet, vede k významnému zkvalitnění veřejné správy a přispívá k prosazování principů dobré správy.

I bez nařizovací pravomoci je z mého pohledu činnost ochránce poměrně efektivní. Síla instituce vychází především z vážnosti a autority osoby VOP. Právě proto je osoba jmenovaná na tento post vybírána tak pečlivě. Instituce VOP budí u občanů jistou důvěru a sympatie a významně zlepšuje vztah mezi občany a státním aparátem. To dokazuje i rostoucí počet podnětů zasílaných ochránci.

Velmi pozitivně hodnotím snahu VOP seznámit veřejnost se svou činností a tím pádem i s oblastmi, ve kterých jim může být ochránce nápomocný. Jelikož se jedná o instituci, která u nás nemá obdoby, zpočátku se na VOP obraceli lidé s podněty zcela mimo jeho působnost s nadějí, že jim ochránce pomůže. I v těchto případech může VOP poskytnout právní radu, jak postupovat dále, neměl by však sloužit jako bezplatný právní poradce. VOP proto pravidelně vystupuje ve sdělovacích prostředcích a informuje veřejnost o své činnosti. To, že se rozsah jeho působnosti a činnost obecně již dostali do podvědomí lidí, dokazuje dlouhodobě klesající počet podnětů spadajících mimo působnost VOP.

V budoucnu bych upustila od dalších snah o rozšiřování působnosti VOP. I přesto, že je právní úprava této instituce na velmi dobré úrovni, začlenila bych do ní nutnost právního vzdělání, jako předpoklad pro volbu VOP. Prioritou by také měla být ústavní reglementace, která by posílila váhu této instituce.

Dle mého názoru VOP významně obohatil koncepci kontroly veřejné správy a zcela plní účel své existence, přispívá k dodržování principů dobré správy.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČESKO, Zákon č. 349 ze dne 8. prosince 1999 o veřejném ochránci práv. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 111, s. 7594 – 7595. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1999/sb111-99.pdf>

HENDRYCH, Dušan. et al. 2006. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-442-2.

PAVLÍČEK, Václav et al. 1998 cit. podle GAMELTOFT – HANSEN, H: Dánská zkušenost. In: Proč ombudsman v České republice? Sborník příspěvků z mezinárodního semináře „Ombudsman v České republice“. Praha: Český helsinský výbor - Československá nadace Charty 77, 1993, s. 32.

PAVLÍČEK, Václav et al. 1998. *Ústavní právo a státověda: I.díl. Obecná státověda*. Opravený dotisk 2007. Praha: Linde Praha, s. 346 – 355. Kap. XV. Ombudsman a jeho role. ISBN 80-7201-141-3.

PAVLÍČEK, Václav et al. 2008. *Ústavní právo a státověda: II.díl. Ústavní právo České republiky Část I. 2*. Podstatně rozšířené a doplněné vydání. Praha: Linde Praha, s. 689 - 698. Kap. XXIII. Jiné orgány ochrany práv. ISBN 978-80-7201-694-5.

PRŮCHA, Petr. 2004. *Správní právo: obecná část*. 6. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Masarykova univerzita, ISBN 80-210-3350-9.

SEITLOVÁ, Jitka. 2011a. *Závěrečné stanovisko veřejného ochránce práv ve věci ochrany a zachování kulturní památky Zimního stadionu Štvanice*. Brno: 19. prosinec 2011a [cit. 2012-05-02]. Sp.zn.: 3419/2011/VOP/MH.

SLÁDEČEK, Vladimír. 2010. Místo Veřejného ochránce práv v systému státních orgánů. In: *Role veřejného ochránce práv v politickém systému České republiky*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, s. 54 – 63.

SLÁDEČEK, Vladimír. 2011. *Zákon o Veřejném ochránci práv: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, ISBN 978-80-7400-158-1.

ŠARADÍN, Pavel. 2010. Vznik instituce veřejného ochránce práv v České republice, aktéři, politické strany. In: *Role veřejného ochránce práv v politickém systému České republiky*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, s. 77-91. Dostupné z:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Role_VOP_v_politickem_syste_mu.pdf

TOMOSZEK, Maxim. 2005. Realizace práva na dobrou správu a úloha ombudsmana. In: *Moderní veřejná správa a ombudsman: Sborník příspěvků přednesených na vědecké konferenci*. Brno: Masarykova univerzita v Brně pro Kancelář veřejného ochránce práv, s. 65 - 72.

VARVAŘOVSKÝ, Pavel. 2010. Veřejný ochránce práv v politickém systému České republiky. In: *Role veřejného ochránce práv v politickém systému České republiky*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, s. 6-8. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/Role_VOP_v_politickem_syste_mu.pdf

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

ABZ.cz: slovník cizích slov – on-line hledání [online]. Radek Kučera & daughter, ©2005 – 2006 [cit. 2012-02-12]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>

Anon. [2012]. Historie zimního stadionu Štvanice. *Štvanice*. [online]. [22. 4. 2012]. Dostupné z: <http://www.stvanice.cz/historie.htm>

BAN. 2011. Památkáři žádají zastavení demolice stadionu na Štvanici. In: Česká televize. *ČT 24*. [online]. 1. 6. 2011, [cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/125918-pamatkari-zadaji-zastaveni-demolice-stadionu-na-stvanici/>

ČT24. 2011. Demolice Štvanice. Kulturní památka jde k zemi. In: Česká televize. *ČT 24*. [online]. 3. 6. 2011, [cit. 2012-04-14]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/125468-demolice-stvanice-kulturni-pamatka-jde-k-zemi/>

FORMÁNKOVÁ, Šárka a Eva BRENDLOVÁ. 2011. Praha vypoví smlouvu nájemci ostrova Štvanice. Není s ním prý domluva. In: MAFRA a.s. *iDNES.cz: Praha a střední Čechy*. [online]. 8. 11. 2011, [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/praha-vypovi-smlouvu-najemci-ostrova-stvanice-neni-s-nim-pry-domluva-1k0-/praha-zpravy.aspx?c=A111104_1679792_praha-zpravy_sfo

HRABCOVÁ, Dana. 2003. Věcné problémy a praktické zkušenosti z působení veřejného ochránce práv při aplikaci zákona č. 349/1999 Sb. In: *Působení ombudsmana v demokratické společnosti*, [online]. 5. 6. 2003 [cit. 2012-02-12]. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-z-konferenci/>

HRABCOVÁ, Dana. 2002. Několik úvah o činnosti veřejného ochránce práv v ČR. In: *Postavení a role ombudsmana v demokratické společnosti: Sborník příspěvků přednesených na mezinárodní vědecké konferenci* [online]. 14. 5. 2002 [cit. 2012-03-13]. Dostupný z: <http://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-z-konferenci/>

Informace k postupu odboru památkové péče Magistrátu hl.m. Prahy ve věci kulturní památky Štvanice. 2011. In: Hlavní město Praha. *Praha.eu: portál hl. m. Prahy*. [online]. Praha: 7. 6. 2011 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/informace_k_p_ostupu_odboru_pamatkove.html

JAN, JH. 2011. Udženija o Štvanici: Možná se město mělo více starat. In: Česká televize. ČT 24. [online]. 3. 6. 2011, [cit. 2012-04-22]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/126163-udzenija-o-stvanici-mozna-se-mesto-melo-vice-starat/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011a. Co předchází stížnosti k ombudsmanovi. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/co-predchazi-stiznosti-ombudsmanovi/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011b. Diskriminace. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/diskriminace/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011c. Dlouhodobé problémy v památkové péči ohrožují kulturní bohatství České republiky. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2012/dlouhodobeproblemy-v-pamatkove-peci-ohrozujikulturni-bohatstvi-ceske-republiky/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011d. Jak probíhá šetření. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/jak-probiha-setreni-dalsi/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011e. Ochrana osob omezených na svobodě. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011f. Postup při podávání podnětu a jeho náležitosti. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-04-27]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/chcete-si-stezovat/jak-podat-stiznost-dalsi/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011g. Povinně zveřejňované informace. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/kancelar-vop/povinne-zverejnovane-informace/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011h. Seriál ČT „Ochránce“ – 6. Díl: Památkové péče. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-10-04]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2011/serial-ct-ochrance-6-dil-pamatkova-pece/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. ©1998-2011i. Stát musí památky lépe chránit. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman* [online]. [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2008/stat-musi-pamatky-lepe-chranit/>

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. 2012. *Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2011*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. ISBN 978-80-904579-28. [online]. ©1998-2011 [cit. 2012-04-14] Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2011.pdf

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. 2009. *Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv 2008*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4822-5. [online]. ©1998-2011 [cit. 2012-04-27] Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2008.pdf

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. 2010. *Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2010*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-904579-1-1. [online]. ©1998-2011 [cit. 2012-04-27] Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2010.pdf

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. 2007. *Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2006*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4259-9. [online]. ©1998-2011 [cit. 2012-04-27] Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2006.pdf

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV. 2011. *Souhrnná zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2010*. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. ISBN 978-80-904579-1-. [online]. ©1998-2011 [cit. 2012-03-03] Dostupné z:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnnazprava_VOP_2010.pdf

KUL. Klíče od štvanického stadionu už drží magistrát. 2011. In: Česká televize. *ČT 24*. [online]. 7. 4. 2011, [cit. 2012-04-14]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/120467-klice-od-stvanickeho-stadionu-uz-drzi-magistrat/>

MOTEJL, Otakar. 2010. Vyrozumění o ukončení šetření ve věci podnětu Společnosti pro ochranu Prokopského a Dalejského údolí. In: Kancelář veřejného ochránce práv. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman*. [online]. Brno: 3. března 2010 [cit. 2012-03-27]. Sp.zn.: 1453/2009/VOP/JPL. Dostupné z:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/stavby_a_reg_rozvoj/1453-09-JPL-UV.pdf

MOTEJL, Otakar. 2009a. Zpráva o šetření veřejného ochránce práv ve věci stavebně-technického stavu nemovité kulturní památky areálu v Kyselce u Karlových Varů. In: Kancelář veřejného ochránce práv. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman*. [online]. Brno: 13. října 2009a [cit. 2012-03-27]. Sp.zn.: 517/2009/VOP/MH. Dostupné z:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/stavby_a_reg_rozvoj/517-09-MH-ZZ-Kyselka.pdf

MOTEJL, Otakar. 2009b. Zpráva o výsledku šetření veřejného ochránce práv ve věci podnětu pana Mgr. S.L.. In: Kancelář veřejného ochránce práv. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman*. [online]. Brno: 20. listopadu 2009b [cit. 2012-03-27]. Sp.zn.:

3920/2009/VOP/JPL. Dostupné z:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/stavby_a_reg_rozvoj/3920-09-JPL-ZZ.pdf

PET. 2011. Památkáři: Za špatný stav Štvanice může město i nájemce. In: Česká televize. *ČT 24*. [online]. 7. 6. 2011, [cit. 2012-04-22]. Dostupné z:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/126487-pamatkari-za-spatny-stav-stvanice-muze-mesto-i-najemce/>

PRŮCHA, Petr. 2002. Veřejný ochránce práv a systém kontroly veřejné správy. In: *Postavení a role ombudsmana v demokratické společnosti: Sborník příspěvků přednesených na mezinárodní vědecké konferenci* [online]. 14. 5. 2002 [cit. 2012-02-12]. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-z-konferenci/>

SEITLOVÁ, Jitka. 2011b. Závěrečné stanovisko veřejného ochránce práv ve věci stavebně - technického stavu nemovité kulturní památky areálu lázní v kyselce u Karlových Varů. In: Kancelář veřejného ochránce práv. *Veřejný ochránce práv: Ombudsman*. [online]. Brno: 14. března 2011b [cit. 2012-03-27]. Sp.zn.: 517/2009/VOP/MH. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/stavby_a_reg_rozvoj/517-09-MH-ZSO-Kyselka.pdf

SIX. 2011. Demolice pražské Štvanice skončila, teď se bude jednat. In: Česká televize. *ČT 24*. [online]. 28. 6. 2011, [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/128747-demolice-prazske-stvanice-skoncila-ted-se-bude-jednat/>

SLÁDEČEK, Vladimír. 2003. Teoretické otázky působnosti ombudsmana, jeho působení ve vztahu k jiným orgánům a institucím. In: *Působení ombudsmana v demokratické společnosti*, [online]. 5. 6. 2003 [cit. 2012-02-12]. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-z-konferenci/>

ŠIMÍČEK, Vojtěch. 2002. Důvody ústavního zakotvení veřejného ochránce práv. In: *Postavení a role ombudsmana v demokratické společnosti: Sborník příspěvků přednesených na mezinárodní vědecké konferenci*, [online]. 14. 5. 2002 [cit. 2012-02-12]. Dostupný z WWW: <http://www.ochrance.cz/dalsi-aktivity/publikace/sborniky-z-konferenci/>

WEINWRT, Antonín. 2011. Informace k postupu odboru památkové péče Magistrátu hl.m. Prahy ve věci kulturní památky Štvanice. In: Hlavní město Praha. *Praha.eu: portál hl. m. Prahy*. [online]. Praha: 7. 6. 2011 [cit. 2012-04-22]. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/home/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/informace_k_postupu_odboru_pamatkove.html

OSTATNÍ ZDROJE

GLOTZMANN, F., vedoucí Kanceláře veřejného ochránce práv [telefonní rozhovor a emailová korespondence, 15. dubna – 2. 5. 2012]

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

VOP Veřejný ochránce práv

NPÚ Národní památkový ústav

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Přijaté podněty za jednotlivé roky (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, 29; Masarykova univerzita, 2009, s.29)	31
Obrázek 2: struktura podnětů z hlediska působnosti VOP (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 29; Masarykova univerzita, 2009, s.30)	32
Obrázek 3: přijaté podněty mimo působnost VOP v členění podle oblastí (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 30; Masarykova univerzita, 2009, s.30; Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 35).....	32
Obrázek 4: Přijaté podněty v působnosti v jednotlivých letech v členění podle oblastí (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s.30; Masarykova univerzita, 2009, s.31;) Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 34-35)	33
Obrázek 5: Přijaté podněty v působnosti v jednotlivých letech v členění podle oblastí (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 30; Masarykova univerzita, 2009, s.30; Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 34-35).....	33
Obrázek 6: Struktura podnětů dle oblastí, kde je diskriminace namítána (Kancelář veřejného ochránce práv, 2011, s. 161; Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 90)	35
Obrázek 7: vývoj počtu vlastních šetření v letech 2001 až 2011 (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012. s. 31; Sládeček, 2011, s. 138).....	36
Obrázek 8: Správní soudní rozhodnutí v oblasti vyhošťování cizinců v roce 2011 (Kancelář veřejného ochránce práv, 2012, s. 95)	37
Obrázek 9: rozpočet za roky 2006 - 2011 v Kč (Sládeček, 2011, s. 162; Kancelář veřejného ochránce práv, 2007, s. 5)	42

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: rozpočet Kanceláře VOP za rok 2011 (Kancelář veřejného ochránce práv, ©1998-2011g)	43
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Podnět veřejnému ochránci práv

PŘÍLOHA P I: PODNĚT VEŘEJNÉMU OCHRÁNCI PRÁV

1. Stěžovatel:

Jméno a příjmení: _____

Bydliště: _____

Telefon: _____

Telefonní číslo uvádějte vždy! Pomůžete tak rychlejšímu vyřešení Vašeho problému.

E-mail: _____

(nebo)

Název právnické osoby: _____

Jméno a příjmení osoby oprávněné k jednání za ni: _____

Sídlo právnické osoby: _____

Telefon/fax: _____

Telefonní číslo uvádějte vždy! Pomůžete tak rychlejšímu vyřešení Vašeho problému.

E-mail: _____

Podáváte-li podnět jako zástupce (za jiného):

Jméno a příjmení zástupce : _____

Bydliště: _____

Telefon: _____

E-mail: _____

Vždy uveďte také jméno, bydliště a telefon stěžovatele, kterého zastupujete.

Zmocnění k jednání doložte níže uvedenou plnou mocí:

Plná moc:

_____

_____

.....

Zmocnitel

(ten, kdo plnou moc uděluje)

.....

Zmocněnec

(ten, kdo na základě plné moci jedná)

2. Podnět směřuje proti: (označte příslušný úřad či zařízení)

- ministerstvo _____
- krajský úřad _____
- obec (obecní úřad) _____
- jiný správní úřad (např. stavební, úřad práce aj.) _____
- Česká správa sociálního zabezpečení _____
- zdravotní pojišťovna _____
- zdravotnické zařízení _____
- Policie ČR _____
- služební orgán Armády ČR (Hradní stráž) _____
- Vězeňská služba ČR (věznice) _____
- zařízení, kde se vykonává ochranná nebo ústavní výchova _____
- orgán státní správy soudu (předseda soudu) _____
- Česká národní banka _____
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání _____
- jiný úřad či instituce _____

Případné doplňující údaje k příslušnému úřadu (zařízení) – název a sídlo, příp. jméno a příjmení nebo jiná identifikace konkrétního úředníka:

---

5. Komu (jakému úřadu či instituci) byla věc předložena před tím, než jste se obrátil/a na veřejného ochránce práv? Vyzval/a jste některé z nich k nápravě? V případě, že ano, kdy a jakým způsobem se tak stalo, co Vám bylo odpovězeno?

---

6. Seznam příloh, které k objasnění podnětu připojujete, a všechna rozhodnutí, jichž se Váš podnět týká (kopie, nikoliv originály):

Datum: _____ Podpis: _____